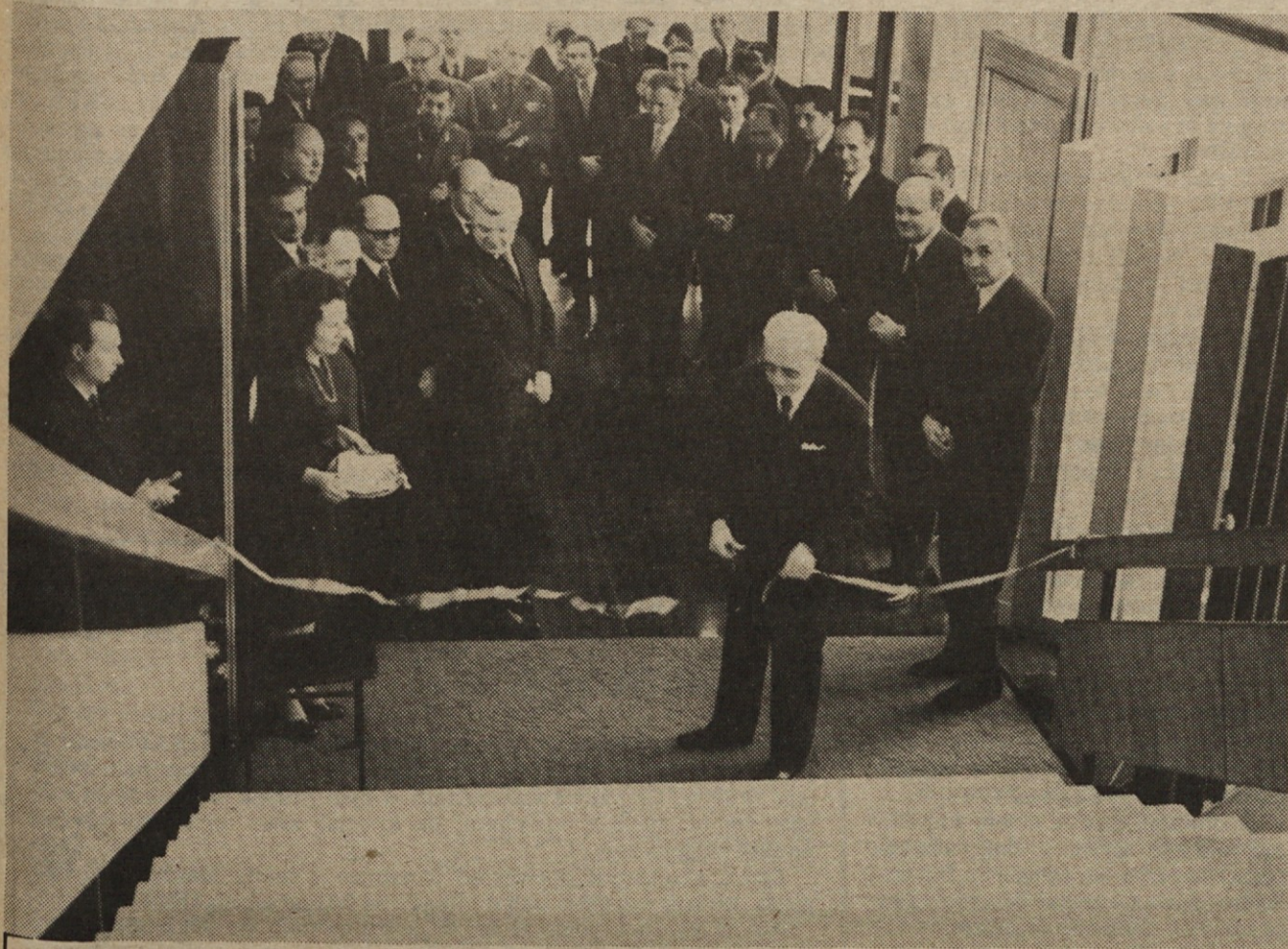

Izredno zanimanje za izvoz v SZ

Iskra v Moskvi

Podpredsednik izvršnega sveta SRS Rudi Čačinovič je otvoril specializirano razstavo Iskra 74 v Moskvi

Po dolgotrajnih in skrbnih pripravah je bila 20. februarja 1974 v Moskvi odprta posebna samostojna razstava Iskre, ki je tako prva med jugoslovanskimi podjetji v svoji branži predstavila sovjetskim strokovnjakom in širši javnosti del svojega bogatega in kvalitetnega proizvodnega programa. Razstava je obsegala najnovejše dosežke Iskre na področju telekomunikacij, naprav za posebne namene, elektronskih elementov in merilnih naprav.

Razstavo je odprl Rudi Čačinovič, podpredsednik slovenskega Izvršnega sveta. Poleg najvišjih predstavnikov Iskre, se je otvoritve udeležilo tudi prek 200 sovjetskih strokovnjakov s področja zvez, zunanje trgovine in gospodarskega plana, med njimi tudi ugledni predstavniki petih ministrstev. Med jugoslovanskimi gosti pa naj omenimo še člane jugoslovanskega veleposlaništva v Moskvi, med njimi veleposlanika Milorada Pešića, ekonomskega svetnika Hasana Šiljka in vojnega atašea Mileta Apostolskega. Zanimanje za razstavo je bilo izredno, če upoštevamo laskave ocene vodilnih sovjetskih gospodarstvenikov, ki so v javnem priznanju poudarili, da Iskra razstavlja resnično vrhunske

dosežke z omenjenega področja. Lahko zapišemo, da je razstava uspela bolj kot smo pričakovali.

Zanimanje zanjo se je pokazalo tudi v številnih gospodarskih razgovorih naših in sovjetskih predstavnikov. Rudija Čačinoviča in v.d. generalnega direktorja ZP Iskra Jožeta Hujsa pa je sprejel tudi podpredsednik sovjetske vlade in predsednik komiteja za ekonomsko sodelovanje z Jugoslavijo V. N. NOVIKOV.

Namen samostojne razstave Iskre je bil predvsem v tem, da bi okrepili gospodarske stike in utrdili poslovno sodelovanje. Ta namen smo s to razstavo tudi dosegli. Ob tej priložnosti so naši komercialni predstavniki vodili razgovore o nakupu avtomatske med-

narodne telefonske centrale v polektronski tehniki, o nabavi telefonskih aparatov, razen tega pa tudi za prenosno sprejemno-oddajne radijske postaje. Opravljeni razgovori kažejo, da lahko pričakujemo že letos zaključek ustreznih pogodb.

Vzporedno z razstavo je bil organiziran tudi simpozij, na katerem so naši strokovnjaki sovjetskim strokovnjakom natančneje obrazložili dosežke v tej panogi, demonstrirali praktično uporabo razstavljenih izdelkov, njihovo funkcionalnost in sposobnost. Simpozij je bil uspešen, to pa je tudi prispevalo k skupnemu uspehu prvega kompletnega nastopa Iskre na sovjetskih tleh, ki pomeni pomemben mejnik v sodelovanju Iskre s sovjetskim gospodarstvom.

ISKRA-ELEKTRONIKA, HORJUL

Petina kolektiva v krvodajalski akciji

V naši horjulski tovarni že dolga leta imajo izredno velik posluh za krvodajalstvo, zato nič čudnega, če si je doslej že lepo število članov kolektiva pridobilo zlato in srebrno značko krvodajalca. Mnogi med njimi pa so postali že pravcati krvodajalski „profesionalci“, saj nikoli ne manjkajo pri odvzemu krvi.

Tudi zadnja akcija, ki je bila 28. februarja, je s strani članov kolektiva Elektronične več kot zadovoljila. Pozivu za darovanje krvi se je od 300 članov kolektiva odzvalo prek 60 delavk in delavcev, pri tem pa niso sodelovali le tisti stalni darovalci, pač pa tudi lepo število novih mladih, ki so jih pritegnili zgledi starejših sodelavcev. Takšen posluh za humano akcijo, vsekakor zasluži pohvalo.

Sindikalna organizacija v tovarni je za udeležence krvodajalske akcije organizirala pogostitev in ob tej priložnosti ni manjkalo obljub, da bo tudi prihodnja krvodajalska akcija privabila številne Horjulčane.

V tovarni električnih aparatov so za žene ob 8. marcu priredili proslavo v spodnjih prostorih hotela „Lev“. Vse sodelavke so dobile hkrati s čestitkami in vabili na to proslavo tudi rdeč nagelj z zelenjem na delovnem mestu. Nad 75% žena se je zbralo v „Levu“, kjer so preživele prijeten večer in tako počastile svoj praznik.

Razmišljanja pred VII. kongresom zveze komunistov Slovenije

V Ljubljani se bo 3. aprila začel VII. kongres ZKS. Kongres bo analiziral delo v preteklem petletnem obdobju. Temeljna in akcijske resolucije bodo začrtale bodoče naloge komunistov in vseh naprednih socialističnih sil, sprejete statutarne spremembe pa bodo prilagodile delovanje in organiziranost ZKS potrebam razrednega boja v sedanjih etapi socialistične revolucije.

V vseh OO ZK potekajo razprave o kongresnih materialih. Te razprave povezujemo z analizo lastnega dela in snovanjem akcijskih programov za bodoče delo, saj se v predkongresnem obdobju končuje triletno intenzivno delo za ustavne spremembe.

Končalo se je obdobje pomembnih idejnih razčiščevanj o temeljnih vprašanjih naših socialističnih samoupravnih odnosov in nadaljnega razvoja. Ponovno je poudarjena odločna usmerjenost v revolucionarno prenavljanje družbe, vračanje k prvini socialistične revolucije in poslanstvo delavskega razreda. Z novo ustavo se ustavno-pravna ureditev v celoti usklajuje z našo sedanjo prakso in pogledom na bodoči razvoj samoupravljanja.

Vsebinska osnutka resolucije nakazuje smer akcij za uresničevanje določil nove ustave. Zavedamo se dejstva, da je graditev socializma bila in bo razredni boj, ki zahteva zavestno aktivnost in ustvarjalno delo pri oblikovanju novih družbenih odnosov. Ta boj je in bo tudi v bodoče zapleten in težak. Ne more biti spontana aktivnost, ampak organiziran boj, ki ga lahko uspešno vodi le organiziran delavski razred.

Zato imamo komunisti kot organizirano jedro delavskega razreda dolžnost, da se brezkompromisno borimo za oživiljanje določil ustave. Naši akcijski programi morajo vsebovati konkretne naloge za osnovne organizacije ZK in za vsakega posameznika, da ve kaj mora v svoji sredini storiti, da bo ustava del našega življenja in ne le lepo napisana beseda.

Ali smo komunisti v Iskri tako organizirani, da smo povsod kos nalogam, ki se od nas zahtevajo? Po svoje si prizadevamo, toda naše akcije niso usklajene, premalo se dogovarjamo o konkretnem delu. To je verjetno vzrok, da z uresničevanjem ustavnih določil nismo prišli dlje, kot smo. Zavedati se moramo namreč, da naša učinkovitost ne bo odvisna le od ustrezno sestavljenih resolucij in statuta, marveč in predvsem od naše sposobnosti za resnično spreminjanje razmer, od enotnosti in akcijske učinkovitosti, od poznavanja in razumevanja razrednih ciljev ter od odločnosti pri obračunavanju z vsemi nasprotniki in ostanki starega.

Resolucija nikakor ne more biti navodilo za konkretno reševanje vsakega posameznega problema. Zato bo pri našem delu potrebno veliko samostojnosti in ustvarjalnosti. Mnogo naporov bomo morali vložiti, da bomo od formalno-pravnega organiziranja TOZD prešli k temu, da bo TOZD res osnovna celica družbeno-ekonomskih odnosov, v združenem delu. Z našo dejavnostjo bomo morali zagotoviti, da bo delavec v tej osnovni celici združenega dela resnično odločal o vseh vprašanjih, ki so povezana z njegovim delom in poslovanjem organizacije, v kateri dela, o vseh vprašanjih iz medsebojnih razmerij ter o vseh odnosih v družbeni reprodukciji. Prav tako bomo morali izboriti ustavno zagotovljeno pravico, da bo delavec v svoji TOZD odločal o svojem presežnem delu ter minulemu delu v celoti, da bodo odnosi pri upravljanju dohodka in odločanju o njegovi delitvi onemogočili razne podjetniške težnje, da se bo v odnosih med proizvodnjo in trgovino onemogočilo odtujevanje dohodka proizvodnim organizacijam, in da bomo pri upravljanju z dohodkom poudarjali boj proti skupinsko-lastninskim težnjam in poudarjali pomen socialistične solidarnosti.

Pri vsem tem akcijskem snovanju nam morajo biti pred oči misli, ki jih je izrekel Sergej Kraigher ob proglasitvi ustave, da „dokler ne bo delavec v popolnosti podredil bančni, trgovski, zavarovalniški sredstva in državni kapital, pa tudi sredstva v velikih sestavljenih organizacijah proizvodnih organizacij združenega dela, omejil moč strokovnih služb v samoupravnih interesnih skupnostih, ali poslovnih skupin v komunalnih in podobnih podjetjih, bolnicah, ipd., bodo določila ustave le zapisan neuresničen program preobrazbe družbeno ekonomskih odnosov, odtujeno delo pa bo v najrazličnejših oblikah ostalo podlaga za odvisnost delavcev, ki ta sredstva ustvarjajo za skupinsko-lastninsko obnašanje raznih skupin, za neobvladano delovanje tržnih zakonitosti, na škodo potrošnikov in uporabnikov storitev ter eden izmed virov vseh mogočih konfliktov v družbi.“

Urejevanje vseh teh vprašanj bo tudi solidna podlaga za vsa integracijska gibanja v združenem delu, za vse oblike horizontalnega in vertikalnega povezovanja TOZD kot osnovnih nosilk vseh integracijskih procesov.

Nova ustava prinaša bistvene spremembe tudi glede vključevanja družbeno-političnih organizacij v dejansko skupščinsko odločanje in prevzemanje odgovornosti za uresničevanje, z ustavo določenega samoupravnega socialističnega sistema. Uveljavljanje delegatskega sistema bo zahtevalo nenehno soočanje potreb in interesov delovnih ljudi v TOZD in med njimi, kakor tudi med najrazličnejšimi strukturami in dejavnostmi, zahtevalo bo sposobnost strpnega dogovarjanja, upoštevanja argumentov in več strokovnih analiz ter skupnega iskanja najboljših možnih rešitev. Ves ta proces nalaga večje politično znanje in odgovornost, kakor tudi aktivnost družbeno-političnih organizacij v zagotavljanju možnosti dela članov delegacije.

Aktivnost ZK se mora iz dneva v dan stopnjevati in nadaljevati po kongresih. Sklepi in stališča, sprejeta na VII. kongresu ZKS in X. kongresu ZKJ pa morajo biti vgrajena v delo vseh OO ZK in slehernega komuniste.

ALEKSANDRA GORUP

V tej številki

- Razmišljanje pred VII. kongresom zveze komunistov Slov. -1
- Program dela zveze mladine združenega podjetja Iskra -2
- Uspešno poslovanje semiške tovarne v L1973 -3
- Delež Iskre pri gospodarskem razvoju Slovenije -4,5
- AOP in mrežno planiranje -6
- Osebnih dohodki kranjske tovarne v letu 1973 -7
- Premoč smučarjev Iskre Elektrômekhanike -8

Začenjamo novo obdobje trgovanja s SZ

V Moskvi imamo svoje predstavništvo. Naslov pri vходу se glasi, Komercialno tehnični biro pri ambasadi SFRJ v ZSSR, Mosfilmovskaja 42. V tej stavbi so se predstavniki drugih jugoslovanskih podjetij in organizacij. Jugoslovani se tu počuti kot doma, saj se vsi pogovarjajo v enem od jugoslovanskih jezikov. V pritličju je naše predstavništvo. Vodi ga Dojčin Jelič, pomaga pa mu simpatična Natalija, ali po domače Nataša. Prava Rusinja, ki govori odlično srbsko, živelja je 7 let v Beogradu.

Konec februarja 1974 je Iskra priredila prvo samostojno specializirano razstavo s poudarkom na telekomunikacijah in specialnih napravah za zveze. Razstava je bila plod dolgoletnih priprav in prizadevanj tovariša Jeliča, ki je zainteresiral vodilne funkcionarje iz ministrstva plana in ministrstva zvez, da so se začeli zanimati za izdelke Iskro, ki bi prišli v poštev za izvoz v SZ. Prav zato smo izbrali za pogovor tovariša Dojčina Jeliča. Z veseljem je odgovoril na nekaj vprašanj v zvezi z življenjem in trgovanjem v Sovjetski zvezi.

Začetek je vedno težak, kako ste se vi znašli v tej prostrani deželi?

Začetek je bil res težak, pogoji dela so drugačni kot pri nas, tudi življenjski pogoji se zelo razlikujejo od naših, drugačen je način prehrane. Privaditi sem se moral tudi na klimatske razmere, saj tukaj traja zima skoraj 8 mesecev in je precej huja kot pri nas. Pa tudi lepega vremena je zelo malo. Kako pa z ruščino?

Z ruščino nisem imel težav, bil sem že prej 4 leta v Sovjetski zvezi. Moja sekretarka je Rusinja in tudi odlično govori srbsko, tako da sem se po tej strani lahko hitro vključil v delo. Videti ste pri najboljših letih, oprostite, koliko časa ste že pri Iskri?

Pri Iskri delam že 7 let. In kako tečejo posli v Sovjetski zvezi?

Specializirana razstava Iskra 74 je vzbudila veliko zanimanje pri strokovnjakih in funkcionarjih. Po mojem mnenju je tak način predstavljanja naših izdelkov zelo uspešen. Razstava bo verjetno pripomogla, da bo možno v čim krajšem času podpisati pogodbo za izvoz telefonskih aparatov in prenosnih UKV radio postaj.

Pogajanja za dobavo elektronske telefonske centrale za Moskvo trajajo že skoraj dve leti. To obdobje je sedaj mimo in pričakujemo v najkrajšem času poziv za sklepanje pogodb.

Pri svojem delu moram obiskati več raznih institucij, razna ministrstva predvsem ministrstvo za zunanjo trgovino. Poseben problem je, kako blago plasirati. Tukaj je težko skleniti ali podpisati pogodbe, če izdelek ni na blagovni listi. V Iskri tudi ni dovolj

koordinacije uvoz-izvoz. Težave so tudi v dolgih rokih pri testiranju naših naprav. Ministrstva ne sprejmejo zapoznelih pošilk blaga.

Kam moramo po vašem mnenju še storiti, da bo imel nastop še večji komercialni uspeh?

Zaželeno bi bilo, da bi vse Iskrine tovarne preučile možnost nakupa reprodukcijskega blaga in obdelovalnih strojev v SZ, kar bi omogočilo večji manevrski prostor za prodajo naših izdelkov. Tako imamo velike možnosti za sodelovanje pri varilnih napravah in pri avtomatizaciji v prometu. V poštev pridejo še krmilne naprave za obdelovalne stroje, programatorji za pralne stroje in merilne naprave.

Ali so kakšni zadržki za izvoz?

Zadržkov ni, predvsem moramo

biti ažurni. Na kakovost ni pripomba, niti ne na količino. Seveda pa je to pogojeno, kot sem že omenil, z nakupom sovjetskega blaga za Iskrine tovarne.

In največji uspeh predstavništva v Moskvi?

Za dosedanje največji uspeh smatram, dogovorjeno za prodajo mednarodne elektronske telefonske centrale za Moskvo in prodajo telefonskih aparatov. V bodoče pa širšo vključitev pri dobavi telefonskih naprav in znanstveno tehnično sodelovanje.

Ali bodo potrebne, seveda če se bo realizacija povečala, še kake organizacijske in kadrovske dopolnitve predstavništva?

Vsekakor, če bomo začeli dobavljati ATC, bo nujno potrebno v zvezi z montažo dopolniti tudi kadrovske zaposlebo. Nastali bodo tehnični problemi pri usklajevanju z njihovimi sistemi.

Živate v Moskvi z družino?

Tu sem z družino. Hčerka hodi v 8. razred ruske šole. Naša šola je na naši ambasadi dvakrat na teden in jo tudi obiskuje, zato da bo spričevalo veljalo tudi v Jugoslaviji. Pripomniti moram, da imajo v Sovjetski zvezi 10 razredov in se to šteje kot popolna srednja šola. Pedagogi so odlični.

Koliko časa mislite ostati v Moskvi?

To je odvisno predvsem od razvijanja poslovanja. Želim pa ostati vsaj še toliko časa, da bo hčerka končala 10 letno šolo pa tudi sicer, ker so mi všeč razgibani posli in dinamično delo.

Ali lahko še kaj poveste o uspehu pravkar končane razstave?

Zadovoljen sem z delom sodelavcev sektorja servisnih služb marketinga. Razstavo so likovno in funkcionalno zelo lepo pripravili, zadovoljen pa sem tudi z odlično organizacijo.

Zahvaljujem se tudi vsem strokovnjakom iz Razvojnega inštituta Iskro, Iskra Commerce in strokovnjakom tovarn za izvajanja na simpozijih. To je bil strokovno neoporečen tim, ki je odlično izvedel vse naloge in akcije v pravem času.

Dojčinu Jeliču želimo še veliko delovnih uspehov v Sovjetski zvezi.

Marjan Knoll

ISKRA-GOSPODINJSKI APARATI RETEČE

Doslej najuspešnejše poslovanje

377 zaposlenih ustvarilo nad 94 milijonov dinarjev
proizvodnje, kar je v zgodovini te tovarne najboljši
poslovni dosežek

Na vprašanja UREDNIŠTVA odgovarja direktor Iskrine tovarne „Gospodinjski aparati“ Reteče – Škofja Loka – LJUBO SLAVKOVIČ.

Vprašanje:

Kako ocenjujete poslovanje v letu 1973?

Odgovor:

Plan zaposlenih za obseg proizvodnje 100.000.000 N din v letu 1973 je predvideval 450 delavcev, 94 % predvidene proizvodnje pa smo dosegli s 377 zaposlenimi. Poprečni osebni dohodki so lani znašali 1.896 N din. Nasproti leta 1972 so bili za 26 % večji. Poslovanje v letu 1973 lahko ocenimo, glede na obseg dela, kot eno najbolj uspešnih poslovnih let v zgodovini tovarne. Proizvodni plan smo sicer dosegli s 94 %, vendar je bil ta plan postavljen za večje število zaposlenih kot smo jih dejansko imeli (pomankanje delovne sile). Če primerjamo doseženo proizvodnjo v letu 1973 po celotnem dohodku z letom 1972, lahko ugotovimo indeks povečanja 132. Od celotnega asortimenta grede najbolj v promet sušilci za lase, električne peči, kaloriferji in plinske peči. Nekateri od teh artiklov (sušilci, električne peči) predstavljajo kar masovno proizvodnjo. V maloserijsko proizvodnjo štejemo električne štedilnike tipa Venera, ki jih naredimo

dnevno do 30 kosov. Najbolj se je vpeljal predvsem tip Venera 10. Čeprav so to ekskluzivni artikli in zato tudi dokaj dragi, je po njih vedno več povpraševanja, zato zalogi ni.

Vprašanje:

Katere izdelke izvažate?

Odgovor:

Največ izvažamo električne peči in kaloriferje, električne kuharke in rešaje. Plinske peči še ne izvažamo, čeprav močno obdelujemo tržišče. Precejšen interes obstaja v Bolgariji in

deželami Bližnjega Vzhoda, vendar nastajajo problemi, ker so naši izdelki opremljeni z dodatki za kontrolo atmosfere in avtomatski vžig, kar predstavlja za nekatera tržišča določen luksuz.

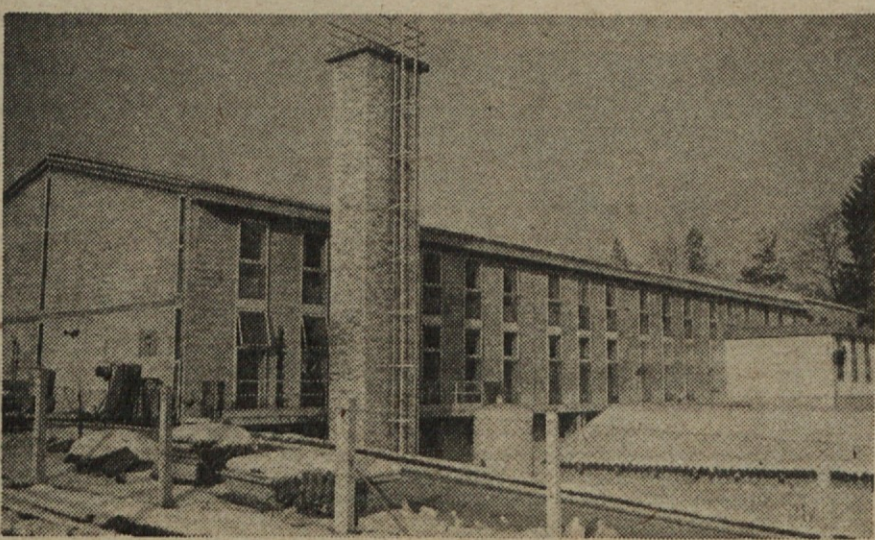
Vprašanje:

Ali obstaja sodelovanje z inozemskimi firmami?

Odgovor:

Pri proizvodnji plinskih peči sodelujemo v obojestransko zadovoljstvo s špansko firmo Super Ser. Le-ta nam nudi tehnično pomoč, seznanja nas z določenimi raziskavami in inovacijami na področju plinskih peči, prav tako nas je v zadnjem času seznanila z njihovim novim proizvodom: to je električna modularna peč na podlagi tiskalnega upora oz. v tehniki, ki je bila uporabljena pri vesoljskih ladjah. Omenjena firma je odkupila zadnje licenco. Letos nameravamo izvršiti zadnji preizkus tržišča s tem, da bomo iz nekaj uvoženih delov zmontirali in opremlili z dodatnimi deli ter materiali domačega trga približno 3.000 omenjenih peči, ter jih ponudili našemu tržišču.

(nadaljevanje na 3. strani)

Tovarna gospodinjskih aparatov v Retečah

S SESTANKA SEKRETARIATA KK ZMS ISKRA

Program dela ZM ZP

Sekretariat je na 1. seji 5. februarja v Ljubljani obravnaval delo mladinske organizacije ZP in sprejel okvirni program dela za leto 1974.

V začetku marca je predviden seminar predsedstva koordinacijske konference, ki ga sestavljajo vsi predsedniki mladinskih aktivov po TOZD. Potreba po organizaciji takega seminarja se je nakazovala že dalj časa, saj je bilo delo nepovezano, zato tudi nezainteresiranost za delo v mladinski organizaciji. Dosedanje delo nekaterih aktivov je bilo razpeto med občinskimi konferencami in koordinacijsko konferenco ZP ISKRA. Pričakujemo, da bo seminar utrdil pripadnost mladim združenega podjetja ISKRA, kar bi omogočilo celotnejši in enotnejši nastop pri akcijah mladih.

Teme seminarja so izbrane tako, da zagotavljajo pregled dela v okviru združenega podjetja. Konferenca je bila mnenja, da je naloga mladih v tem, da rešujejo predvsem probleme, ki se pojavljajo v ZP, drugotnega pomena pa je povezava z družbeno političnimi skupnostmi po občinah.

V smislu povezovanja mladih v ZP nameravajo organizirati skupaj s Počitniško skupnostjo ZP več mladinskih delovnih brigad. Brigade naj ne bi bile opravičene iz čistih ekonomskih računov, ampak je potrebno na uspeh gledati s širnega družbeno političnega stališča.

Poleg fizičnega dela, ki je predvideno za reševanje problemov počitniške skupnosti ZP ISKRA v interesu celotne skupnosti ZP, bo organizirano tudi idejno politično izobraževanje mladih, ki bodo delali v brigadah. Zadevno bodo v prostem času organizirana razna predavanja.

Ker so pri organizaciji mladinske delovne brigade za delovno akcijo na Dugem otoku, ki bo od 1. do 20. aprila (z izmenjo) nekateri mladinci že naleteli na težave pri nekaterih delovnih organizacijah, je prav, da skupščina ZP ISKRA in DPO pri izvedbi takih akcij mladino podprejo.

Za afirmiranje mladih ZP ISKRE bo organizirana mladinska štafeta ISKRE ob dnevu mladosti. Ta štafeta naj bi zapolnila vrzel, ki je nastala z ukinitvijo republiških štafet. Nedvomno bo štafeta mladih ISKRE ob primerni publiciteti, ki jo zagotavlja RK ZMS, koristna tako za afirmacijo mladih ZP ISKRA v širšem družbenem merilu, kakor tudi za ime ISKRE kot celote v ekonomskem smislu.

Sekretariat mladine ZP je mnenja, da so navedene akcije bistvenega pomena za delo organizacije, zato želijo podporo skupščine ZP ISKRA, ki naj bi zagotovila enoten pristop k izvedbi v vseh TOZD ZP ISKRA.

Poleg navedenih akcij se bodo mladi vključili v izvedbo akcij družbeno političnih organizacij, kot za dan ISKRE, športne igre itd.

Nove vzpodbude za izumitelje in novatorje

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav (DIATI) nam je prek Iskrine službe za industrijsko lastnino posredovalo okrožnico o delu tega društva. Okrožnica vsebuje tudi strnjen pregled vseh akcij, ki so v naši družbi stekle z namenom, da končno zares na široko oživimo inventivno dejavnost.

Zaradi aktualnosti objavljamo okrožnico v celoti. Morda ne bi bilo napak, ob tem razmisliti tudi o ustanovitvi Iskrine sekcije DIATI.

Naj na koncu povemo še to, da je pri naštetih akcijah imelo zasluge tudi naše podjetje. Na našo pobudo je bilo namreč sprejeto zakonsko določilo o oporabi davka na dohodek iz odškodnin za izume in tehnične izboljšave.

Izumitelji in novatorji, vremena se vam jasni, zato je na dan s predlogi in idejami! Preberite spodnjo okrožnico!

**DRUŠTVO IZUMITELJEV IN AVTORJEV
TEHNIČNIH IZBOLJŠAV
LJUBLJANA**

Členjeni tovariši!

Kot aktivnega avtorja izumov in tehničnih inovacij Vas vabimo, da se pridružite naši organizaciji in sodelujete v prizadevanjih za oživitve inventivno-inovacijske dejavnosti v naši družbi. Naše društvo si kljub svojim skromnim možnostim že vrsto let prizadeva opozoriti družbo, zlasti gospodarstvo in samoupravljavce na veliko škodo, nastajajočo zaradi dolgotrajnega zastoja inventivno-inovacijskega in izumiteljskega dela pri nas, ki predstavlja pravo anomalijo v okvirih naše sicer zelo dinamične samoupravne družbe.

Kot kaže, so sistematična prizadevanja v pogledu oživitve te dejavnosti le naletela na razumevanje. Nekateri velike družbene organizacije, med njimi zlasti Zveza sindikatov Jugoslavije, Ljudska tehnika Jugoslavije in drugi so spoznali, kako velike ekonomske koristi lahko doprinaša gospodarstvu dobro organizirana inventivno-inovacijska dejavnost in kako pomembna je ta dejavnost za jačanje samoupravnih sil v okvirih združenega dela.

Zato je vodstvo sindikatov Jugoslavije predlagalo zveznemu izvršnemu svetu, da se leti 1974-1975 proglasi za leti tehnoloških inovacij in industrijske lastnine. Ob tej priliki se bo razvila široka družbena akcija za oživitve inventivno-inovacijske dejavnosti ter njeno polno vključitev v samoupravni družbeni in gospodarski sistem. Tudi razvojni plani (dolgoročni, srednjeročni in letni) v SR Sloveniji predvidevajo razne družbene ukrepe v cilju aktiviranja te dejavnosti. Ena prvih mer v tej smeri je bilo zmanjšanje davka od avtorskih storitev pri tehničnih inovacijah in izločitev avtorskih odškodnin za izume ter tehnične izboljšave iz osnove za ugotavljanje davka na skupni dohodek občanov za l. 1973. S tem je podana potrditev, da je naša družba proti socialni diferenciaciji, ki ne temelji na delu, da pa podpira stimulacijo onih ljudi, ki znajo z novimi tehničnimi rešitvami povečavati dohodek gospodarstva. Tem prvim, za izumitelje in avtorje tehničnih izboljšav tako važnim ukrepom bodo sledile še druge, v razvojnih programih predvidene mere za stimulacijo tako organizacij združenega dela, kot tudi ustvarjalnih avtorjev ter drugih dejavnikov, pomembnih za inovacijske procese.

Ob povečanem interesu družbe za našo dejavnost pa se mora ojačati predvsem delo naše organizacije, ker je sedanje število aktivistov in sodelavcev mnogo premajhno. Ko se nam boste pridružili in spoznali naše delo, boste še bolje uvideli, kako koristno in potrebno je organizirano delo, ki gopravljamo tako v interesu zaščite aktivnih avtorjev, kot v interesu družbe.

V letu 1974 planiramo različne akcije, predavanja in seminarje, pri katerih pričakujemo Vaše sodelovanje. Dalje bo zaželeno Vaše sodelovanje v komisijah in odborih za inovacijsko dejavnost znotraj delovnih kolektivov. V gospodarskih centrih moramo ustanoviti nova društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav, delovanje obstoječih pa moramo pojačati itd.

Ponovno Vas vabimo, da se odzovete temu vabilu in se vključite v našo organizacijo, če še niste vključeni v njej ter da v bodoče sodelujete pri našem delu. Članarina društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav (DIATI) znaša 12-din letno.

Članom DIATI se nudi:

— Pravno posvetovalnico Zveze vodi odvetniška pisarna Ivan Japelj, Ljubljana, Kotnikova 12, tel. 311-392. Uradne ure vsak torek in četrtek od 16. do 18. ure. Za nasvete je potreben predhodni telefonski dogovor z odvetnikom. Vsak član DIATI ima 1 uro svetovalnega dela na leto brezplačno. Posvetovalnica deluje 3 leta in je zelo uspešna;

— dežurna služba Zveze in DIATI Ljubljana dela vsak torek in četrtek od 17. do 20. ure v prostorih Ljudske tehnike, Ljubljana, Lepi pot 6, nasproti fakultete za arhitekturo, tel. 24-904. Avtorjem daje podatke in nasvete;

— „NOVUM“ biro za pospeševanje inovacijske dejavnosti in poslovanje z industrijsko lastnino, Ljubljana, Lepi pot 6, tel. 24-904 — je poslovni organ Zveze ter nudi avtorjem in podjetjem strokovno pomoč pri organizaciji inovacijskega dela, pomaga avtorjem pri razvoju in uporabi njihovih inovacij, pripravlja in sklepa posle v zvezi s prenosom industrijske lastnine (svetovalno delo, pogodbe za licence, know-how ali tehnološki inženjering i.s.l.);

— Jugoslovanska avtorska agencija, Ljubljana, Titova 21 sklepa pogodbe in posreduje izplačila avtorskih odškodnin za tehnične inovacije ob sodelovanju naše Zveze.

S tovariškimi pozdravi!

Predsednik

Jože Jan

Praznovanje v tovarni baterij Zmaj

Vsako leto, kot doslej že vrsto let zapored, so tudi v petek, 8. marca, ob dnevu žena zaposleni v tovarni baterij praznovali praznik podjetja.

Že pred leti so se v Zmaju dogovorili, da enkrat letno na skupni proslavi podelijo nagrade delavcem za 10 in 20-letno delo, se poslovijo od sodelavcev, ki so se upokojili v minulem letu in se zbero na skupni svečanosti vsi zaposleni, ki so lokacijsko ločeni med seboj ter povabijo tudi vse upokojece.

S tem, da so 8. marec proglasili za praznik podjetja, so posvetili pozornost zaposlenim ženam, ki od skupnega števila predstavljajo skoraj dve tretjini zaposlenih. Drugi razlog pa je v tem, da je bila ljubljanska tovarna baterij ustanovljena pred 51. leti prav v mesecu marcu.

Letošnje praznovanje s programom je potekalo v hotelu „Slon“. Ob tej priložnosti sta govorila predsednik delavskega sveta Peter Zaletel in direktor podjetja Milan Slemnik.

Zapestne ure z vgrajirano letnico in besedo ZMAJ je za 10-letno delovno dobo v podjetju prejelo 24 delavcev, nagrade za 20-letno delovno dobo pa 12 delavcev. Poleg teh je bilo 7 delavcev nagrajenih za izredne uspehe pri delu. Z darili so se spomnili še 12 sodelavcev, ki so od lanskega 8. marca do letošnjega praznovanja odšli v pokoj.

Za desetletno delo v tovarni so zapestne ure prejeli naslednji sodelavci:

1. Franc Madjar
2. Janez Rebernik
3. Julijana Peretič
4. Vera Balantič
5. Ana Batis
6. Terezija Dolničar
7. Savka Djukič
8. Grozdana Knežević
9. Zora Kojič
10. Katica Levančič
11. Andja Pantič
12. Katarina Popovič
13. Olga Popovič
14. Pavla Prah
15. Mara Sladojevič
16. Ana Žinko
17. Frančiška Gorišek
18. Milan Kahne
19. Vida Kastelic
20. Ana Kolenc
21. Stanka Dimitrijevič
22. Ivo Štraus
23. Stane Končina
24. Stevo Lazarevski

Nagrado v znesku po 2.000 din so za 20 letno delovno dobo v tovarni Zmaj prejeli naslednji sodelavci:

1. Amalija Flis
2. Angelca Kodrca
3. Štefka Korošec
4. Slavica Kolar
5. Marija Krajnc
6. Fani Kršlin
7. Marija Nemec
8. Mara Vardjan
9. Tilka Lemut
10. Marija Žerovnik
11. Anka Hajdarovič
12. Kati Hlebec

Doslej najuspešnejše poslovanje

(nadaljevanje z 2.strani)

Vprašanje: Kako se je kolektiv odločil glede TOZD?

Odgovor: Zaradi enotnega proizvodnega procesa ni kazalo delovno organizacijo deliti na več TOZD, ker nobeden od izdelkov, ki se izdelujejo v posameznih delovnih enotah, ne predstavlja prave ekonomske enote. Glavni vzrok, da se je kolektiv odločil, da posluje kot enotna delovna organizacija, saj tovarna samo s finalnimi izdelki nastopa na tržišču.

Na podlagi statuta, ki ga je sprejel kolektiv, bomo v kratkem sprejeli tudi samoupravnih sporazumov o združenem delu, o osebnih dohodkih in družbenem standardu. Le-ta je sedaj v delu, nakar bo predložen kolektivu v pretes.

Vprašanje: Kakšni so bili problemi in težave v letu 1973?

ABC

Letošnji nagrajenci za izredne zasluge pri delu:

Franc Lendero za izredne zasluge pri razvijanju in poglobljanju samoupravnih odnosov v podjetju. Franc Lendero je bil v času od 1.7.1971 do 19.10.1973 predsednik delavskega sveta, sedaj pa je predsednik sveta za medseojna razmerja v združenem delu. Kot predsednik DS v pretekli mandatni dobi je s svojo prizadevnostjo in zavzetostjo veliko pripomogel h poglobitvi samouprave v kolektivu. V obdobju njegovega predsedovanja je DS poglobil koncept samouprave v najširšem krogu zaposlenih. To se je odražalo v aktivni udeležbi delavcev pri pripravljanju, razčiščevanju in soodločanju o problematiki, ki so jo obravnavali samoupravni organi. Z osebno zavzetostjo in vzgledom je Franc Lendero znal vskladiti dolgoročne interese s kratkoročnimi, s čimer je znatno prispeval k uveljavitvi

in razširitvi samoupravne misli kolektivu.

Anica Radinkovič je bila nagrajena za svoj pozitiven odnos do dela v kontrolni službi. Zaposlena je v Zmaju že 13 let, od tega 5 let na delovnem mestu izhodni kontrolor. Njene pozitivne karakteristike pri izvajanju delovnih nalog sodijo v celoten sklop posebnih značilnosti, ki jih ni moč v celoti vnesti v opis delovnega mesta, ampak so odraz osebnega odnosa do dela v kontrolni službi, ki zahteva strogo natančnost in vestnost in, ki sovpilna na doseganje predpisane ravni kakovosti finalnih izdelkov na izhodnih delovnih operacijah v baterijski proizvodnji.

Za vzorno, izredno uspešno in nad vse prizadevno delo so bili nagrajeni še: Sava Klepič, Urška Petelin, Ana Trdin, Amalija Rus in Fani Gorišek.

Vsem jubilarantom in nagrajencem čestitamo!

—My—

Ob praznovanju 8. marca — dneva žena in praznika tovarne baterij Zmaj. Na sliki: predsednik zbora delovnih ljudi Štefan Hurjan izroča zapestno uro sodelavki Pavli Prah za njeno desetletno delo v tovarni.

»Trenta«, Bovec — TOZD Avtoelektrike

Od 1. januarja letos je »Trenta« TOZD »Avtoelektrike«. Tako sta se sporazumela oba kolektiva. V podjetju »Trenta« Bovec je 145 zaposlenih (izdelava kovinske galanterije in termoelektričnih aparatov). Kot TOZD Avtoelektrike se bodo presušerili na izdelavo vžigalnih tuljav. Podjetje ima novo halo v izmeri 1200 kvadratnih metrov, podobna proizvodna površina je tudi v starejših zgradbah. Poleg tega je na prostoru 100 kv. m manjša orodjarna, ki ima na skrbi tudi vzdrževanje strojev.

Že v začetku razprav o ustanovitvi TOZD v okviru delovne organizacije »Avtoelektrika« Nova Gorica, je bila prisotna iniciativa, da se v delovno organizacijo vključi kot TOZD Kovinsko podjetje TRENTA Bovec. Pobudo za to so dali predstavniki tega podjetja.

Na osnovi načelnega stališča političnega aktiva ob razpravi o težah za ustanovitev TOZD, so predstavniki obeh delovnih organizacij prišli do naslednjih predlogov:

Kovinsko podjetje TRENTA Bovec se vključi v delovno organizacijo kot TOZD Avtoelektrike v enakim statusom kot ostale TOZD. V TOZD Bovec se postopoma prenese proizvodnja avtomobilskih vžigalnih tuljav ob možnosti, da se postopoma ob izvajanju programa in povečanju obsega proizvodnje vžigalnih tuljav, opusti del obstoječega programa proizvodnje v Bovecu.

Predlog, da se v TOZD Bovec prenese proizvodnja vžigalnih tuljav, temelji na naslednjih osnovah:

Obstoječa proizvodnja vžigalnih tuljav je premajhna, zaradi tega po eni strani ne moremo zadovoljiti potreb tržišča, po drugi strani pa tak obseg proizvodnje ne omogoča organizirati proizvodnje tako, da bi z njo dosegli

boljše ekonomske učinke. Zato je treba sedanji obseg proizvodnje 170.000 kosov čimprej povečati na okrog 700.000.

Hitro povečanje obsega proizvodnje in uvajanja bolj ekonomične tehnologije v okviru današnjega obrata II (bodoči TOZD), je težko izvedljivo, ker so močno angažirani na razvijanju proizvodnje alternatorjev in malih zaganjalnikov. Za razvoj te proizvodnje je Avtoelektrika močno obremenjena s krediti, zato bi težko zmogli nove obremenitve.

Obstoječe Kovinsko podjetje TRENTA Bovec nima velikih kreditnih obremenitev, poleg tega pa ima možnost, da dobi sredstva iz tistih virov, ki so namenjeni za razvoj manj razvitih in mejnih področij.

Uspešno poslovanje semiške tovarne

Prejšnji teden smo obiskali tovarno kondenzatorjev v Semiču. Kot je znano izdeluje ta kolektiv kondenzatorje v papirni, folijski in metalpapirni izvedbi za fazi premik, za kompenzacijo jalove energije, proti motnjam, za telefonijo in elektroniko ter za razvoj kondenzatorjev. Že v prejšnji številki smo zapisali, da je postal novi direktor semiške tovarne Jože Kočvar, saj je dosednji direktor Franc Košir odšel v pokoj.

Vrednost proizvodnje v tej tovarni ZP Iskra je znašala lani 92.890.000 dinarjev. Prikazana proizvodnje je nižja, če jo primerjamo s fakturirano realizacijo, oz. celotnim dohodkom, saj se to vrednotenje računa za statistično merjenje fizičnega obsega proizvodnje.

Kratek pregled proizvodnje po posameznih grupah izdelkov in primerjavo z letom 1972 po planski ceni:

Ob koncu lanskega leta je bilo v podjetju zaposlenih 955 delavk in delavcev. V povprečju se je število zaposlenih povečalo lani v primerjavi z l. 1972 za 16 odstotkov, od začetka pa do konca leta pa za skoraj 200 delavcev. V semiški tovarni kondenzatorjev je zaposlenih skoraj 70 odstotkov žensk.

Nekaj besed o štipendiranju. Ob koncu poslovnega leta je imela tovarna okoli 60 štipendistov. Za štipendije je izplačala 234.309 dinarjev, za učence na poklicnih šolah, se pravi za poklicno izobraževanje pa za 16.000 dinarjev manj.

Povprečni mesečni netto osebni dohodek je znašal lani 1.903,50 dinarjev in se je v primerjavi z l. 1972 povečal za skoraj 36 odstotkov.

Semiška tovarna se je uspešno usmerila v izvoz. Vrednost izvoza lani je znašala nekaj več kot 29.000.000 deviznih dinarjev oz. 1.767.000 dolarjev. Največ blaga so prodali predvsem v obe nemški republiki. Od skupne prodaje predstavlja izvoz tovarne v Semiču 30 odstotkov.

Med mnogimi številkami, na primer o ustvarjenem dohodku, doseženem dohodku, ostanku dohodka za razdelitev, pa tudi o obratnih sredstvih mi je padel v oči naslednji podatek o koeficientu obračanja materiala. Le-ta je znašal 7,6, kar pomeni, da so se zalogoporabile povprečno v 47-tih dneh. O obratnih sredstvih še tole: povprečne terjatve so znašale lani 34.273.000 dinarjev, kar je za 66 odstotkov več kot v letu poprej. Kupci so poravnali terjatve po 131 dnevih.

Grupa izdelkov	Realiz. 1972	Realizacija 1973	Indeks
— kondenz. za popravo (cos)	4.995	16.945	339
— kondenz. za fazi premik	27.523	28.969	105
— elementi proti motnjam	9.731	11.990	123
— telefonski kondenz.	5.114	6.999	137
— polyester kondenzatorji	5.136	8.814	171
— kondenz. za elektroniko	4.140	5.303	128
— sesalci	7.511	13.870	184
	64.150	92.890	145

Vrednost investicij je znašala lani 7.160.778 dinarjev, od tega so porabili za opremo skoraj 4 milijone dinarjev, ostalo pa za graditev novega objekta v Črnomlju. Kot vemo je proizvodnja v tem obratu stekla prejšnji mesec. Izdelujejo styroflexne kondenzatorje, v črnomeljskem obratu pa dela 220 delavk in delavcev.

Lani je tovarna kondenzatorjev v Semiču dosegla 115.423.405 dinarjev celotnega dohodka, kar je za 54 % več od realizacije v l. 1972, oz. za 35 % več od načrtovanega celotnega dohodka. Tudi dohodek in ostanek dohodka kažejo zelo ugodno sliko. Dohodk je tovarna v preteklem poslovnem letu dosegla za 80 % več kot je znašala realizacija v l. 1972, oz. za 47 % več, kot so ga načrtovali, ostanka dohodka pa je bilo lani celo za 160 % več kot v l. 1972, oz. glede na letni načrt za l. 1973 za 121 %. Vse to priča, da je bilo poslovanje tovarne v minulem poslovnem letu zelo uspešno.

Plan za leto 1974 je takle:

Celotni dohodek	141.410.408
Porabljena sredstva	85.425.289
Dohodek	55.985.119
Zak. in pogodb. obveznosti	6.707.007
Osební dohodki	36.474.762
Ostanek dohodka	12.803.350

Delitev ostanka dohodka:

Rezervni sklad	900.000
Skupna poraba	2.000.000
Za nerazvite rep.	1.432.000
Skup. rez.	600.000
Poslovni sklad	7.171.350
Za družbene službe	700.000

Vse to kaže na uspešnost poslovanja tovarne kondenzatorjev v Semiču, hkrati pa tudi na obsežne ter zahtevne naloge, ki si jih je ta kolektiv zastavil za letos.

Lado Drobež

Prva predstava Filmskega gledališča v Kranju

Sporočamo vsem, ki so se zanimali za abonmaje filmskega gledališča, da je prišlo do spremembe. Prva predstava bo v soboto, 16. marca v kinu Center. Ogledali si boste lahko film Preiskava o neoporečnem državljanu. Pred predvajanjem bo o filmu spregovoril režiser Vojko Duletič. Abonmajske vstopnice za vseh 6 predstav lahko dobite pri Občinski konferenci ZMS, prijave sprejemajo do 12. marca.

Med mladimi Iskraši in dijaki ŠC Iskra že vlada veliko navdušenje za filmsko gledališče, kar je zasluga dobrega informiranja prek glasila Iskre.

IVO

• Delež Iskre pri gospodarskem razvoju Slovenije •

Iskra danes

Združeno podjetje Iskra je največje slovensko industrijsko podjetje in deveto v Jugoslaviji. Je tudi največje elektroindustrijsko podjetje v državi.

V Iskri je združena večina slovenskih tovarn iz panoge elektro in elektronske industrije. V njenem sestavu je 21 organizacij združenega dela s 56 TOZD, v katerih je zaposleno ca 24.000 delavcev. Vrednost proizvodnje je znašala v l. 1973 ca 315 mio din, izvoz pa 37 mio.

Razvoj Iskre je bil ves čas od ustanovitve dalje zelo dinamičen. Proizvodnja je vsako leto naraščala poprečno za 25 do 30 %, proizvodnost pa za 15 do 17 % (v Sloveniji je bila v l. 1973 6,6 oz. 3,1 %).

Proizvodni program obsega ca 85 % profesionalnih izdelkov in le ca 15 % izdelkov za široko rabo. Zaradi takega sestava asortimenta odvaja Iskra za razvojno-raziskovalno dejavnost ca 3 % vrednosti celotnega dohodka, kar je mnogo nad povprečjem ostale slovenske in jugoslovanske industrije.

Razvito poslovno-tehnično sodelovanje z renomiranimi podjetji v svetu in sodobna tehnologija sta omogočila, da so Iskrini izdelki po kakovosti med vodilnimi v državi itd.

Vsi ti uspehi niso slučajni, temveč so plod dolgoletnega vztrajnega in sistematičnega dela Iskrinih kolektivov.

Za razumevanje vloge Iskre pri gospodarskem razvoju Slovenije, je potrebno navesti nekaj podatkov o nosilcih tega razvoja.

Razvoj Združenega podjetja

Osnovni nosilci razvoja elektro in elektronske industrije v Sloveniji in današnji Iskri so bili:

Iskra – Elektromehanika, Kranj
Inštitut za elektrozeve, Ljubljana, katerima so se v prvem obdobju pridružili

Iskra – Tovarna električnih aparatov, Ljubljana

Iskra – Tovarna električnih motorjev, Železniki

v naslednjem obdobju pa še druge proizvodne organizacije s tega področja.

5. panoga:

telefonija

6. panoga: usmerniki in usmerniške naprave.

S stalnim povečevanjem proizvodnje so bili sčasoma zasedeni vsi prostori in zmogljivosti v Kranju. Za nadaljnji razvoj je bilo nujno razmišljati o povečanju zmogljivosti v matični tovarni, ali pa na prenos določenih proizvodnih panog izven Kranja. Ker ni bilo na razpolago investicijskih sredstev za širitev proizvodnje v matični tovarni, je bil l. 1955 ustanovljen obrat za proizvodnjo električnih ur v Lipnici pri Podnartu in v

bil ustanovljen obrat za merilne instrumente v Otočah pri Radovljici, obrat usmerniških naprav v Novem mestu in prenešana proizvodnja selenskih usmernikov v novo tovarno v izgradnji v Trbovljah. Pozneje, v l. 1970 pa je bil ustanovljen še obrat relejev na Blejski Dobravi.

V minulem letu se je tovarni priključila še tovarna optičnih naprav „Vega“ iz Ljubljane. V istem času se je tudi Elektromehanika Kranj preimenovala v Iskra – Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko Kranj.

Inštitut za elektrozeve, Ljubljana

Kmalu po osvoboditvi, t.j. v l. 1947 je bil na pobudo Borisa Kidriča ustanovljen v Ljubljani Inštitut za elektrozeve, katerega naloga je bila razvijati in pripravljati proizvodnjo posameznih elektronskih elementov in kompleksnih elektro aparatov, oz. sistemov.

Po nekaj letih intenzivnega razvojnega dela v zelo skromnih razmerah, je kolektivu uspelo pripraviti za serijsko, oz. maloserijsko proizvodnjo vrsto elektronskih elementov in aparatov za visokofrekvenčno telefonijo. Ker tedaj še ni bilo podjetij, ki bi prevzela te izdelke v proizvodnjo, je inštitut ustanovil vrsto novih obratov v Ljubljani in na nerazvitih področjih Slovenije in sicer:

Obrat za papirne kondenzatorje v Semiču

Obrat za upore in potenciometre v Šentjerneju

Obrat za ferite v Ljubljani

Obrat za permanentne magnete v Ljubljani

Obrat za miniaturne žarnice v Ljubljani

Obrat za visokofrekvenčno keramiko v Ljubljani

Obrat za aralditne in druge specialne kondenzatorje v Ljubljani

Obrat za elektronske merilne instrumente v Horjulu.

Kot specialna enota je bila formirana skupina za polprevodnike v prostorih inštituta ZAZU „B. Kidrič“ v Ljubljani.

V l. 1952 se je izdvojil še preostali del proizvodnega sektorja inštituta in

Tovarna elektronskih merilnih instrumentov v Horjulu

ustanovljena je bila tovarna „Telekomunikacije“ v Ljubljani, ki je prevzela proizvodnjo radijskih sprejemnikov in aparatov za žične zveze.

V tovarni „Telekomunikacije“ je proizvodnja radijskih sprejemnikov hitro napredovala. Zaradi pomanjkanja prostorov in finančnih sredstev za razširitev tovarne, je uprava prevzela v l. 1953 objekt bivše tovarne pletenin v Sežani in preselila tja najprej samo montažo manjšega radijskega sprejemnika, pozneje pa celotno proizvodnjo RA sprejemnikov s strojno delavnico, navijalnico itd.

Iskra-tovarna radijskih sprejemnikov, Sežana je lani organizirala dva dislocirana proizvodna oddelka in sicer oddelek za serijske ojačevalne naprave v Štorjah pri Sežani, kjer je zaposlenih okrog 20 delavcev in inženiring za elektroakustiko v Kranju, kjer je zaposlenih 17 sodelavcev.

Podobno je potekala ustanovitev obrata elektrolitskih kondenzatorjev v Mokronogu, kjer je bila na razpolago starejša stanovanjska zgradba, ki jo je bilo potrebno najprej še ustrezno adaptirati, da se je lahko v l. 1958 preselila proizvodnja elektrolitskih kondenzatorjev iz Ljubljane.

Pozneje t.j. v l. 1961 je tovarna „Telekomunikacije“ prenesla proizvodnjo VF-elementov v nov obrat v Višnji gori.

V l. 1960 je Inštitut za elektrozeve, ki se je v l. 1955 preimenoval v Industrijo za elektrozeve, ustanovil še obrat za proizvodnjo keramičnih kondenzatorjev v Žužemberku.

Ob rekonstrukciji in programski specializaciji obratov in tovarn v okviru Združenega podjetja v l. 1960 je bilo ugotovljeno, da je nujna za zagotovitev nadaljnjega razvoja elektronike v Iskri, ustanovitev specializirane tovarne za polprevodnike. Zato je bila v l. 1963 zgrajena nova Tovarna polprevodnikov v Trbovljah. Tu se je organizirala velikoserijska proizvodnja, laboratorijsko že v Ljubljani razviti polprevodnikov, kot tudi selenskih usmernikov iz Kranja.

Iskra – tovarna električnih aparatov, Ljubljana

Tovarno „Tela“ je ustanovilo tedanje Zvezno ministrstvo za gospodarstvo z namenom, da bi tovarna izdelovala zaščitne releje in naprave za varovanje energetske naprave v električnih centralah, transformatorjih, razdelilnih postajah in daljnovodih.

Z ukinitvijo zveznega ministrstva za elektrogospodarstvo je prišla „Tela“ pod republiško upravo. Ob tej priložnosti je morala odstopiti tovarni „Elma“ v Črnučah praktično vse svoje proizvodne in stanovanjske

Tovarna usmerniških naprav v Novem mestu

Iskra-Elektromehanika, Kranj

V prostorih nekdanje tovarne „Jugočeška“ v Kranju, ki jo je okupator med vojno preuredil v tovarno letalskih delov, je Ministrstvo za industrijo in rudarstvo LRS v l. 1945 ustanovilo „Strojne tovarne“ Kranj. Naziv kmalu ni ustrezal novo oblikovanemu predmetu poslovanja, zato je že naslednje leto bil sprejet predlog za preimenovanje v Iskra – tovarna za elektrotehniko in finomehaniko, Kranj.

Naloga tovarne je bila proizvajati izdelke, ki jih je tržišče tedaj nujno potrebovalo in, ki jih je bilo možno proizvajati na obstoječem strojnem parku, prilagojenem za specifično proizvodnjo v velikih serijah.

Kot proizvodni program so bili izbrani izdelki elektrotehnike in finomehanike, ki so najbolj ustrezali strukturi tovarne. Prvotno postavljeni proizvodni program, ki se je zaradi velikih povojnih potreb stalno širil, je zajemal preveliko število izdelkov tako, da se proizvodnja v danih razmerah ni mogla harmonično razvijati in izpopolnjevati. Stanje se je spremenilo v l. 1948, ko je vrsta proizvodov, kot so stenske ure, nožne stiskalnice, razne okove za žarnice ter razne druge elektroinštalacijske materiale in tehnični pribor, kompletno s tehnologijo in proizvodnim orodjem odstopili drugim, novo ustanovljenim proizvajalcem v Sloveniji in Jugoslaviji.

V naslednjih letih se je preostali proizvodni program nadalje razvijal, selekcioniral in ustalil v naslednjih panogah:

1. panoga: avtoelektrični pribor, električna orodja in elementi za avtomatizacijo
2. panoga: električni merilni instrumenti, števci in elektr. ure
3. panoga: stikala
4. panoga: kino naprave in ojačevalci

l. 1960 obrat za proizvodnjo avtoelektrične opreme v Šempetru pri Novi Gorici. Naslednje leto, t.j. v l. 1961 je

O B R A T	OBČINA	LETO USTAN.	ZAČET. ŠTEV. DELAV.	SEDAN. ŠTEV. DELAV.	POVPR. OD v 1. 1972	CELOTNI DOHODEK 000 1. 1972	VREDNOST IZVOZA DOL. OCENA 73 plan 1973	DEL. SRED. NA DELAV. v. 1. 1973	SKLADI NA DELAVCA v. 1. 1973	STANOV. POMOČ	
Tovarna polprevodnikov, Trbovlje	Trbovlje	1963	102	325	1.590	28.882	75.000	3.300.000	42.444	27.836	51
Tovarna električnih me- rilnih instrumentov, Otoče	Radovljica	1963	212	446	1.751	38.584	50.400	634.900	45.000	10.000	73
Tovarna radijskih sprejemnikov, Sežana	Sežana	1953	40	487	1.420	62.799	85.000	200.000	19.500	5.818	13
Tovarna usmerniških naprav, Novo mesto	Novo mesto	1964	159	176	1.685	27.258	28.000	50.000	18.198	10.417	38
Tovarna avtoelektričnih izdelkov, Nova Gorica	N. Gorica	1960	240	1.239	1.667	176.814	231.753	2.877.000	109.176	15.993	220
Tovarna kondenzatorjev, Semič	Črnomelj	1951	18	745	1.404	74.993	85.301	1.538.600	26.588	6.502	90
Tovarna elektromotorjev in gospodinskih aparatov, Železniki-proizv. odd. Želez.	Škofja Loka	1962	485	730	1.783	183.556	189.327	4.710.000	57.003	9.199	144
Tovarna elektromotorjev in gospodinskih aparatov, Železniki-montažni oddelki Idrija	Idrija	1971	70	270							
Tovarna električnih apa- ratov, Ljubljana-proizvod- ni oddelki, Dobrepolje	Grosuplje	1960	43	145	1.480	150	175	180.000	40.000	16.000	25
Industrija za telekomuni- kacije, elektroniko in elektromehaniko, Kranj- Tovarna mehanizmov, Lipnica	Radovljica	1958	30	263							60
Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, Kranj- proizvodni oddelki, Blejska Dobrava	Jesenice	1970	28	421							35
Industrija elementov in zabavne elektronike, Ljubljana-Upori, Šentjerneji	Novo mesto	1951	9	1.000	1.380	54.426	72.000	3.042.850	13.502	37.000	90
Industrija elementov in zabavne elektronike, Lj.- Keramični kondenzatorji, Žužemberk	Novo mesto	1960	11	434	1.329	18.370	40.528	1.021.790	22.803	10.500	84
Industrija elementov in zabavne elektronike, Lj.- Elektroliti, Mokronog	Trebnje	1958	51	83	1.690			9.500			10
Industrija elementov in zabavne elektronike, Lj.- Avtomatika, Lj.-proiz. odd., Višnja gora	Grosuplje	1961	22	75	1.461			9.100			17

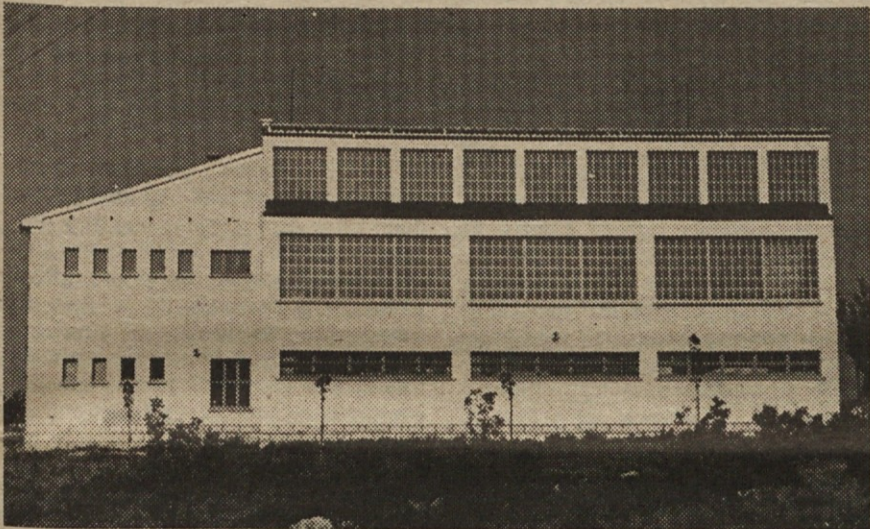
objekte. Proizvodnja se je preselila v majhne, začasno najete prostore (cca 240 m²) v Ljubljani. Nadaljnji razvoj podjetja je bil močno zavrt, vendar pa ni prenehal. Kolektiv je žilavo vztrajal in najemal v Ljubljani nove in nove proizvodne prostore. Ob koncu l. 1960, ko je bila dograjena I. etapa novega tovarniškega poslopja na Savski cesti v Ljubljani s 600 m², je bila proizvodnja raztresena na območju štirih ljubljanskih občin in na šestih lokacijah.

Do l. 1953 je podjetje proizvajalo le zaščitne releje in signalnovarnostne naprave za zaščito v elektrogospodarstvu. Proizvodnja je bila docela odvisna od menjajoče se investicijske politike gradnje novih energetskih objektov, zato je podjetje razširilo svoj proizvodni program še na kontaktorje, signalno-varnostne naprave za zaščito pred požarom in vlomom, cestno in železniško signalizacijo ter naprave za avtomatsko krmiljenje strojev in naprav.

V l. 1960 je tovarna preselila del proizvodnje kontaktorjev v adaptirane prostore novega obrata v Dobropolju na Dolenjskem.

Iskra – tovarna elektromotorjev in gospodinjskih aparatov, Železniki

V l. 1962 se je izdvojila proizvodnja elektromotorjev iz tovarne „Niko“ v Železnikih. Ustanovljena je bila nova specializirana tovarna elektromotorjev in gospodinjskih aparatov, v kateri se je koncentrirala predvsem proizvodnja malih elektromotorjev v združenem podjetju.

Pogled z vzhodne strani na tovarno radijskih sprejemnikov v Sežani

Zaradi velikih potreb tržišča in pomanjkanja delovne sile v Železnikih in bližnji okolici, je tovarna ustanovila v l. 1971 nov obrat za montažo elektromotorjev v Idriji.

Iskra – tovarna industrijske opreme, Lesce

Predhodnik današnje Tovarne industrijske opreme TIO je bila tovarna „KEM“, ki je bila ustanovljena l. 1954. Zaradi spremembe predmeta poslovanja, se je tovarna v l. 1958 preimenovala v TIO, Lesce. V teku poslovanja je tovarna doživljala razna obdobja, vse do tedaj, dokler se ni ustalil ustrezen proizvodni program. Zdaj je tovarna specializirana za proizvodnjo elementov in naprav fluidne tehnike in tako imenovane cenene avtomatizacije, ki se uspešno razvija.

Industrijska fluidika se v avtomatizaciji dopolnjuje z elektriko in elektroniko, kar je bil poleg ostalega tudi razlog, da se je tovarna v l. 1972 vključila v združeno podjetje Iskra.

Iskra – tovarna orodij, Ljubljana

Rastoče potrebe po specialnih proizvodnih orodjih so narekovale ZP Iskra, da je l. 1963 zgradilo novo specializirano Tovarno orodij v Ljubljani.

Iskra – tovarna gospodinjskih aparatov, Škofja Loka

Tovarna se je razvila iz elektrodelavnice, ki je bila ustanovljena v l. 1945, pod imenom ELRA, za popravilo električnih strojev in radio aparatov. V l. 1966 je bila organizacija na podlagi sklepa OLO Škofja Loka uvrščena med industrijska podjetja, s predmetom poslovanja: izdelava električnih aparatov, elektromehaničnih sestavnih delov in elektrotermičnih aparatov. L. 1969 se je podjetje, v skladu s proizvodnim programom, preimenovalo v ELRA – Tovarna gospodinjskih aparatov. Kmalu na to, t.j. l. 1971 se je tovarna

priključila Iskri in je sedaj specializirana tovarna za termične gospodinjske aparate.

Iskra – tovarna baterij Zmaj, Ljubljana

L. 1923 je bila v Ljubljani ustanovljena delniška družba za galvanske elemente in elektrotehniko, ki je bila prvo jugoslovansko specializirano podjetje za proizvodnjo baterij. Poleg domačega je bil soudeležen tudi inozemski kapital. Zaradi slabe kvalitete izdelkov je prišla tovarna že v l. 1925 v stečaj in nato v likvidacijo. Ob likvidaciji je tedanja Zadržna banka odkupila vse delnice in ustanovila novo podjetje, ki je l. 1927 dobilo ime „Zmaj“. Po osvoboditvi in raznih reorganizacijah je tovarna z odločbo MLO Ljubljana postala ponovno samostojna organizacija z istim imenom.

Kljub zastareli opremi in neustreznim prostorom se je podjetje uspešno razvijalo in v l. 1957 ustanovilo nov proizvodni obrat v Šentvidu pri Stični.

Zaradi sorodnosti proizvodnega programa in drugih ekonomskih razlogov se je podjetje v l. 1973 pripojilo k ZP Iskra.

Iskra – TOZD elektrospojna vezja – ELA Novo mesto

Tudi to podjetje se je razvilo iz majhne uslužnostne elektrodelavnice, ki je bila ustanovljena l. 1957. V nadaljnjem razvoju in s postopno rastjo notranjih sil, je kolektiv začel osvajati tudi proizvodnjo električnih izdelkov, predvsem električna spajkala. Svojo dejavnost je podjetje znatno razširilo

torje, kopalne kadi, odpreske za avtomobilsko industrijo, kontejnerje itd.

V l. 1972 se je kolektiv odločil, da se vključi v ZP Iskra.

Razlogi, ki so vodili Iskro do ustanavljanja novih obratov

V obdobju po osvoboditvi so bila potrebna velika finančna sredstva za izgradnjo nove jugoslovanske industrije. Gospodarske potrebe so bile večje od možnosti, zato so iz zveznih fondov lahko zagotovili finančna sredstva le za tiste prioritete panoge in objekte, ki so bili določeni v srednjeročnih načrtih Jugoslavije. Nadaljnjo izgradnjo podjetij, ki niso bila zveznega značaja, so prevzele republike. Iskrene niso šteli za prioriteto tovarno, zato ni imela možnosti za večje investicije, še posebno ne za izgradnjo novih objektov. Proizvodnja v matičnih podjetjih je hitro naraščala, nastajalo je akutno pomanjkanje prostora;

Nastopilo je tudi pomanjkanje stanovanj za novo vključene delavce, ker gradbena dejavnost ni mogla slediti hitro rastočim potrebam;

Na odročnih, posebno še na nerazvitih področjih, je bil velik presežek delovne sile in zaostajanje v nacionalnem dohodku.

Zaradi takega položaja so iskali različne rešitve, ki naj bi zagotovile nadaljnje vključevanje novih kadrov z minimalnimi investicijami. Začeli so z ustanavljanjem novih proizvodnih obratov v prenaseljenih področjih in v najskromnejših razpoložljivih prostorih.

K ustanavljanju novih proizvodnih obratov je mnogo pripomogla tudi zavest Iskrinih delovnih kolektivov, ki se niso zapirali v ozke lokalne okvire, temveč so nesebično odstopali kompleksne proizvodne programe in proizvodna sredstva ter tako v okviru svojih možnosti že od vsega začetka pomagali pri razvijanju slovenske elektroindustrije, posebno še na nerazvitih področjih.

Razvoj novih dislociranih obratov

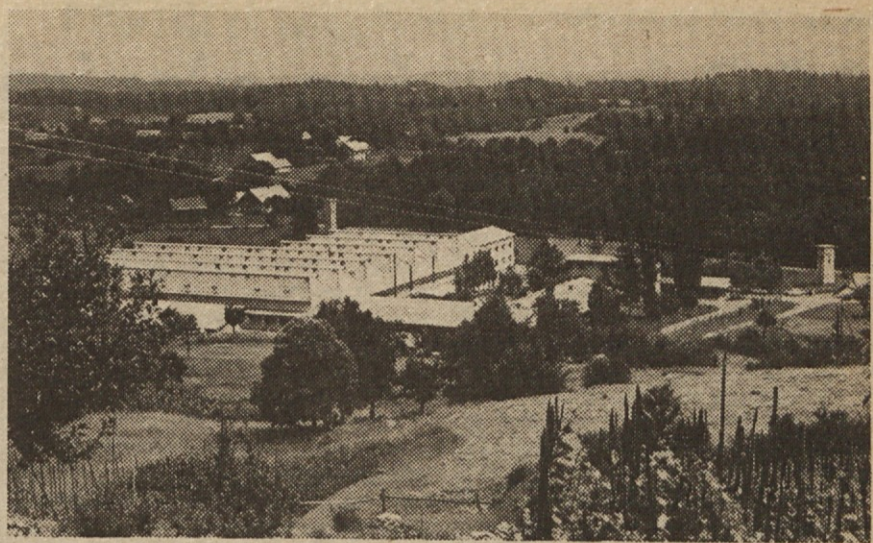
Razvoj novo ustanovljenih obratov je bil v večini primerov kljub skromnim finančnim sredstvom izredno hiter in gospodaren. Razlog za hiter in gospodaren razvoj novih obratov je bil v tem, da so tja prenašali že obstoječo organizirano proizvodnjo, poleg tega so nudili novim obratom predhodno možnost priučevanja kadra, pomoč pri organizaciji strokovnih služb, pomoč pri nadaljnjem razvoju tehnologije, visoko strokovne vodilne kadre, zagotovljen je bil odjem in kvaliteta izdelkov, itd.

V času od ustanovitve do l. 1973 se je število delavcev v novih obratih povečalo od ca 1500 na 6800. Celotni dohodek se je stalno večal in dosegel v l. 1972 že ca 857.000.000 din, od tega je bilo za ca 15,5 milijonov dolarjev izvoza.

Podajamo pregled razvoja in nekaj gospodarskih pokazateljev za novo ustanovljene obrate ZP Iskra v tabeli na strani 4. spodaj.

Tovarna orodij na Stegnah v Ljubljani

Tovarna kondenzatorjev v Semiču

Vpliv novih obratov na gospodarski in kulturni razvoj krajev

Ustanovitev novih obratov je imela vsestranske in zelo pozitivne rezultate. Navedli jih bomo samo nekaj:

- zaposlovanje nove, posebno ženske delovne sile, je marsikje pomagal reševati moreči eksistenčni in večsih tudi politični problem kraja in okolice;
- novo zaposlenim je bila omogočena zaposlitev v bližini in odpadla je izguba časa zaradi dolgih prevoznov;
- preprečili so emigracijo in odhajanje ljudi, predvsem s kmetijskih področij;
- novi viri finančnih sredstev v obliki osebnih dohodkov (v l. 1973 n.p. mesečno poprečno prek 10,6 mio din), dajatev krajevnim skupnostim in skladom, je omogočila gospodarski in kulturni razvoj krajev. Zgrajene so bile nove šole, otroški vrtci in zdravstvene ustanove;

Tovarna elektronskih naprav v Stegnah

Ustanovitelj	Kraj Občina	Začetno štev. zaposlenih
Iskra – Tovarna električnih aparatov, Ljubljana	Makole Slov. Bistrica	40
Iskra – Tovarna polprevodnikov, Trbovlje	Poljčane Slov. Bistrica	40
Iskra – Tovarna električnih merilnih instrumentov, Otoče	Boh. Bistrica Radovljica	20
Iskra – IEZE TOZD Feriti, Ljubljana	Ljubno Mozirje	30

- nove ceste in telekomunikacije so pospešile povezavo z ostalimi kraji Slovenije;
- obogatilo se je družabno in kulturno življenje krajev;
- omogočeno je bilo odpiranje novih trgovin za boljšo oskrbo prebivalstva;
- na tisoče zaposlenim in njihovim družinam je bilo omogočeno pridobiti nova kulturna stanovanja;
- izboljšala se je prehrana, zdravstveno varstvo in šolstvo;
- s štipendiranjem in šolanjem je bilo vzgojenih mnogo novih kvalificiranih in visokokvalificiranih kadrov, ki bodo nosilci nadaljnega razvoja;
- mnogi na novo ustanovljeni obrati so se zelo hitro organizacijsko in tehnološko osamosvojili in postali tudi sami nosilci nadaljnega gospodarskega razvoja širšega okoliša s

tem, da so se samostojno širili in ustanavljali spet nove obrate.

V celoti bi lahko rekli, da so novi obrati veliko prispevali k temu, da so se spremenili življenjski pogoji, preobrazili ljudje in kraji v Sloveniji.

Zdaj ima Iskra 1.500 štipendistov – 500 na fakultetah in visokih šolah, 500 na tehniških srednjih šolah in 500 na poklicnih šolah, razen tega pa se 800 delavcev izobražuje ob delu.

Nadaljnji razvoj ZP Iskra

Proizvodne, programske, kadrovske in finančne osnove današnje Iskrene so solidne. V posameznih temeljnih organizacijah združenega dela, ki jih je sedaj že 56, se neprestano snujejo nove ideje. Obdelujejo se novi in revidirajo stari proizvodni programi.

Za realizacijo postavljenega srednjeročnega načrta razvoja Iskrene, bo potrebno poleg modernizacije proizvodnih kapacitet obstoječih obratov, povečanja produktivnosti itd., tudi nadaljnje vključevanje novih sodelavcev.

Nadalje so v teku organizacijske priprave za ustanovitev naslednjih novih obratov, oz. proizvodnih oddelkov:

Letos je v okviru Iskrene-tovarne kondenzatorjev v Semiču začela obratovati nova tovarna styroreksnih kondenzatorjev v Črnomlju, ki zaposluje okrog 100 delavcev. K tovarni avtoelektričnih izdelkov v Novi Gorici se je pripojilo obrtno podjetje „Trenta“ v Bovcu, kot najmlajša TOZD v Iskri. Proizvodni program novega obrata bo obsegal proizvodnjo vzgajalnih tuljav in zaposluje okrog 145 delavcev TOZD „Upori“ v Šentjerneju, ki posluje v okviru Iskra-Industrija elementov in zabavne elektronike, je organiziral nov montažni oddelek za svetlobne regulatorje v Kostanjevici, ki trenutno zaposluje 20 delavcev.

Z ustanovitvijo navedenih obratov se proces širjenja še ne bo končal. Iskra bo še nadalje pobudnik za nove proizvodne zmogljivosti, predvsem na tistih področjih, kjer je na razpolago še dovolj kadrov in, ki se danes še mnogo kje zaposlujejo v inozemstvu.

– Š. D. –

DOPISUJTE V ISKRO

ISKRA

Številka 10 – 16. marec 1974

5

AOP in mrežno planiranje

Ta članek je nastal z namenom, da bi vzbudil zanimanje za mrežno planiranje v širšem krogu ljudi, ki se ukvarjajo z razvojem, planiranjem, kontrolo izvajanja planov, ponudbami na trgu, pripravi poteka remontov, itd. Z avtomatsko obdelavo podatkov na tem področju smo dobili možnost hitre in ažurne časovne analize projekta, stroškovne analize projekta in analize potreb po virih (delovna sila in stroji).

Drugod po svetu je mrežno planiranje stalna praksa, v organizacijah združenega dela ZP Iskra pa ga v praksi skorajda ne zasledimo. Morda je to zaradi nevednosti, lahko pa zaradi napačnih razlag posledic mrežnega planiranja. Ker so začetniške težave povsod, se velja ravnati po misli: „ne boj se in ne sovraž!“.

Prvo, kar se nam pri mrežnem planiranju pojavlja, je seveda vprašanje, kaj je mreža? Vzemimo projekt, recimo izgradnjo nove naprave. Ves projekt lahko razdelimo na posamezna dela, ki jih imenujemo aktivnosti. Aktivnosti so na primer: izdelava načrtov, razvoj sklopov, meritve, preskus v ogrevalni komori, itd. Vsaka aktivnost traja določen čas in se začne natanko tedaj, ko so bile izvršene vse aktivnosti, ki so potrebne za njen začetek.

Odtod lahko sklepamo, da aktivnost A, katere konec je pogoj za začetek aktivnosti B, ne more imeti aktivnosti B za predhodnico. Vsaka aktivnost je torej enolično povezana s svojimi neposrednimi predhodnicami. Tako dobimo verige med seboj povezanih aktivnosti, ki vežejo začetno in končno aktivnost. Ves projekt smo razdelili na množico med seboj povezanih aktivnosti, ki jo imenujemo mreža.

Običajno se mreža predstavi z diagramom. Primer:

Na sliki je mreža s šestimi aktivnostmi A, B, C, D, E, F. A je začetna aktivnost, ki nima nobene predhodnice; B je aktivnost, katere predhodnica je aktivnost A; D je aktivnost, katere predhodnici sta aktivnosti B in C, torej pogoj za pričetek D je, da sta končani aktivnosti B in C; E je aktivnost, katere predhodnica je aktivnost C; F je končna aktivnost, ki ima za predhodnici aktivnosti E in D.

Verige, ki vežejo začetno aktivnost A in končno aktivnost F, so v našem primeru: A - C - E - F; A - C - D - F; A - B - D - F.

Veriga, ki veže začetno in končno

aktivnost in katere vsota trajanj aktivnosti je največja, se imenuje kritična pot. Kritičnih poti pa je lahko več. Povedo nam, na katera dela - aktivnosti je potrebno paziti pri izvajanju projekta, da se delo ne bo zavleklo prek predpisanega roka. Če se podaljša trajanje aktivnosti na kritični poti, se podaljša tudi čas trajanja projekta.

Aktivnosti, ki niso na kritični poti, imajo časovni rezervni, tako imenovani prosti hod in skupni hod. Prosti hod je čas, za katerega lahko podaljšamo trajanje aktivnosti ne da bi se struktura mreže pri tem kaj spremenila. Skupni hod pa nam pove, koliko časa je celotna časovna rezerva pri posamezni aktivnosti. Imamo pa tudi sekundarni hod, ki nam pove, koliko smo pri posamezni aktivnosti v zamudi, oz. smo bili prehitri glede na planirani konec projekta.

Vsaka aktivnost veže določeno vrsto virov, to je delovne sile in stroje. Določiti moramo normalne in maksimalne porazdelitve virov za čas trajanja projekta. Poleg tega pa moramo določiti še zahteve po virih za posamezno aktivnost.

Celoten projekt veže tudi stroške in sicer stroške aktivnosti, režijske stroške in stroške na enoto vira. Stroški aktivnosti so v glavnem stroški za material in za poskuse, kjer stroški naraščajo v času trajanja aktivnosti. Režijski stroški so stroški režije, penali, itd. Stroški na enoto vira so plače delavcev na uro, obratovalni stroški strojev na uro, ipd.

V praksi je poglavitni problem zbiranje podatkov. Čas trajanja aktivnosti je podatek, ki ga ocenijo neposredni izvajalci in je zato le približen. Izkušnja uči, da so ocene časov, ki jih dobimo na začetku nerealne, kasneje pa se ljudje navadijo bolje ocenjevati

svoje delo. Vpliv subjektivnih psiholoških faktorjev na ocene časov je zelo velik. Predsodki se pojavljajo predvsem zaradi bojazni, da ne bi prišlo do nezaželenih posledic, če podatki ne bi ustrezali resnici. Zato je potrebno predvsem na začetku pazljivo preverjati resničnost podatkov. Mrežo izdelujemo v sodelovanju z odgovornimi nosilci nalog, ki dajejo ustrezne podatke o vrstnem redu del, času trajanja del, številu potrebnih delavcev, nadurah, spremembah, itd.

Potrebno je določiti tudi začetni datum, ali pa planirani končni datum projekta, kakor pač kažejo potrebe. Ko imamo vse te podatke zbrane, mrežo narišemo in se lotimo mrežnih analiz.

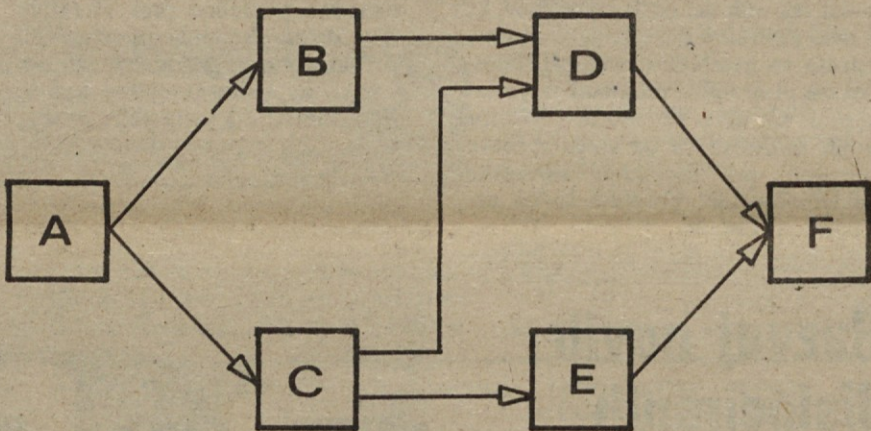
Lani je norveška firma IKO dobavila programski paket OPTIMA za mrežne analize na računalniku CDC. Ker so rezultati, ki smo jih dobili s pomočjo OPTIMA v Iskra CAOP zelo uporabni, bom poskušal na kratko opisati, kako poteka avtomatska obdelava mrež s pomočjo paketa OPTIMA na računalniku CDC.

Najprej si oglejmo, katere podatke potrebujemo za strojno obdelavo mreže. Za projekt planiramo začetni in končni datum, določimo koledar ter vpišemo proste dneve in dopuste. Določiti moramo tudi v kakšnih enotah bomo merili čas in stroške. Nadaljnji podatki, ki jih potrebujemo, so časi trajanja aktivnosti. Za vsako aktivnost moramo poznati njene neposredne predhodnice, vire in stroške.

Obdelava poteka takole:

S pomočjo časovne analize določimo začetek, ali konec projekta ter odpravimo napake. Potem dodamo še podatke o virih in analiziramo projekt.

(nadaljevanje na 7. strani)

Konec februarja je bila v Moskvi specializirana razstava Iskra 74, ki je vzbudila v krogih sovjetskih strokovnjakov veliko zanimanje. Najuglednejše goste je po razstavi vodil direktor našega predstavništva v Moskvi, Dojčin Jelić.

Seja strokovnega odbora CAOP

Z zamudo iz tehničnih razlogov objavljamo kratek zapis s prve seje novega strokovnega odbora Centra za avtomatsko obdelavo podatkov (7.2.1974). Na seji je najprej direktor CAOP Miodrag Štaparski poročal o poteku podpisa sporazuma med organizacijami združenega dela ZP in CAOP o dolgoročnem medsebojnem sodelovanju. Omenjeni sporazum je podpisalo deset organizacij ZP.

S strani IRI predlagani dopolnili sporazuma so prisotni soglasno potrdili in sta tako postali sestavni del sporazuma. Prvo dopolnilo pravi, da CAOP storitev za druge naročnike ne sme izvajati v breme sredstev rednih partnerjev in ne na škodo opravljanja osnovne dejavnosti CAOP za redne partnerje, ali v škodo obveznosti, ki

jih CAOP sprejema s posebnimi sporazumi, ali pogodbami s partnerji. Nadalje pa je bilo sprejeto, naj se v drugem odstavku 13. člena sporazuma črta zadnji stavek, ki pravi: „Bivši partner ima dolžnost, da pol leta po izstopu prispeva k fiksnim stroškom skupnih investicij ter, da do kraja sofinancira v času svojega članstva dogovorjene skupne razvojne naloge.“

V nadaljevanju se je sledilo po razrešitvi starega konstituiranega novega strokovnega odbora CAOP, za čigar predsednika je bil ponovno izvoljen Albert Burnik (Elektronika), za njegovega namestnika pa Cveto Demšar (Aparati).

Sledilo je imenovanje desetih področnih delovnih teamov za: materialno poslovanje, obračun dela, obračun osnovnih sredstev, saldakonti, obračun stroškov in ugotavljanje poslovnih rezultatov, planiranje in krmiljenje proizvodnje, kalkulacije, kvaliteto, kadrovske področje in za aplikacije teoretskih modelov. Vsi ti področni delovni teami imajo nalogo ugotavljati stanje in opravljeno delo, izdelovati plane nalog za tekoče leto ter spremljati delo med letom v CAOP in pri partnerjih.

V zvezi s problematiko, ki jo je podal direktor CAOP, je strokovni odbor sprejel vrsto sklepov, zlasti pa je bila poudarjena potreba, naj bi organizacije - redni partnerji čimprej poravnale svoje finančne obveznosti.

Glede izbire računalnika, ki bo postavljen v PPC Iskre, so prisotni postavili zahtevo, naj komisija za izbiro upošteva mnenje strokovnega odbora CAOP glede končnega izbora računalniškega sistema v te namene.

-ar

Galvanski postopek za kombinirane prevleke kositer-nikelj

Pri galvanskem postopku kositrnje - niklanje delajo pri firmi Metallic GmbH, Stuttgart, nekoliko drugače, kot je to običajno pri takih postopkih. Uporabljajo samo nikljevo anodo, s tem je vzdrževanje veliko bolj enostavno.

Postopek uporabljajo v elektronski industriji in na splošno za dekorativne namene.

Galvaniziranje je možno na vseh kovinah, sestava je običajno 65 % kositra in 35 % niklja, prevleke so odlične.

Posebne prednosti so: visoka korozijska odpornost, izredno visoka odpornost proti obrabi, proti rjavenju, sposobnost poliranja in spajkanja, trdota 650 (po Vickersu), prevleke niso magnetne.

S.O. Galvanotechnik, 1964/10

ISKRA ELEKTROMOTORJI ŽELEZNIKI

Večja aktivnost mladih

Mladinski aktiv v Iskrini tovarni Elektromotorji je letošnjo jesen doživel preporod. Mladinska organizacija v kraju je namreč pod novim vodstvom povežala v delu vse mladinske organizacije delovnih kolektivov v Železnikih. Tako je nastala skupina mladih delovnih ljudi, ki je polna dobre volje in elana zastavila delo na športnem, kulturnem in zabavnem področju.

Prav sedaj se terenska organizacija ZM poteguje za prostore v renoviranem Kulturnem domu. Tam pa imajo že redne plesne vaje, organizirali so uspešen recital ob Prešernovem dnevu in priredili pristrčno slovesnost za osmi

KUDU, Matevža Šmida, tudi Iskraša, da bi z njimi našel tudi v tej sezoni večje, celovečerno dramsko delo.

Seveda pa mladinski aktiv tovarne Elektromotorji dela tudi samostojno. 23. marca bodo imeli letno konferenco, kjer bodo pregledali lansko delo in si zastavili nove načrte. Izvolili bodo tudi novo vodstvo.

Lani so mladi Iskraši v Železnikih sodelovali v vseh akcijah Občinske konference, tekmovali za pokale v nogometu in kegljanju - in oba osvojili. Organizirali so tekmovanje za pokal Iskre in ga v ostri konkurenci tudi osvojili. Sodelovali so v Titovi

Mladi iz tovarne Elektromotorji, ko so bili na Jelovici

marec. Vabijo tudi izkušenega in priznanega režiserja pri domačem

ZAVOD ZA TEHNIČNO IZOBRAŽEVANJE LJUBLJANA
Lepi pot 6, telefon 22-270

RAZPIS FUNKCIONALNIH SEMINARJEV IN TEČAJEV ZA MESEC APRIL 1974

Po letnem programu funkcionalnih seminarjev in tečajev za vodstvene, vodilne in strokovne delavce v organizacijah združenega dela razpisujemo za mesec april naslednje seminarje in tečaje:

1. VOZNIK VILIČARJA - pričetek 1. 4. in 15. 4. 1974
2. ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA S PODROČJA VARSTVA PRI DELU - 3.-5. 4. 1974
3. UPRAVLJALEC Z MOSTNIMI ŽERJAVI - pričetek 8. 4. 1974
4. KOMUNICIRANJE IN DELO Z LJUDMI - 15.-17. 4. 1974
5. INDUSTRIJSKA PNEVMATIKA - II. stopnja - 22.-26. 4. 1974
6. OSNOVE PSIHOLOGIJE (ponovitev) - 22.-26. 4. 1974

Pismene prijave s podatki o prijaviteljih (priimek in ime, izobrazba, delovno mesto) in eventualno rezervacijo prenočišča pošljite Zavodu za tehnično izobraževanje Ljubljana, Lepi pot 6, najkasneje osem dni pred pričetkom posameznega seminarja ali tečaja. Udeležba na nekaterih seminarjih in tečajih je omejena, zato bomo prijavo upoštevali kot nepreključno.

Želimo Vas obvestiti, da bomo zaradi velikega zanimanja ponovno razpisali naslednje seminarje in tečaje:

METODE POUČEVANJA PRAKTIČNEGA DELA, v mesecu maju;
TEČAJ ZA TELEFONISTE V DELOVNIH ORGANIZACIJAH (intenzivna oblika: 14 dni dopoldne in popoldne ali ves mesec v popoldanskem času), v mesecu maju;
Prav tako bomo v mesecu aprilu naknadno razpisali seminar KOMERCIALNO POSLOVANJE, če bo dovolj kandidatov.

Prosimo za informativne prijave, da se bomo lahko odločili za ponovitve navedenih seminarjev in tečajev. Hkrati Vas informativno obveščamo o predvidenih seminarjih in tečajih v mesecu maju 1974 po letnem programu:

VOZNIK VILIČARJA	pričetek
ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA	6. 5. in 20. 5. 1974
V PROIZVODNJI	20.-24. 5. 1974
FOTOGRAFIRANJE IN SNEMANJE Z 8 mm	20., 21. in 27. 5. 1974
KAMERO	20.-24. 5. 1974
PNEVMATIKA V INDUSTRIJI - II. STOPNJA	

Osební dohodki v l. 1973

I. SISTEM DELITVE

Z družbenim dogovorom in samoupravnim sporazumom kovinske in elektroindustrije SRS so določene okvirne osnove in merila za delitev dohodka in osebnih dohodkov. S tem sporazumom smo sprejeli načela poslovne uspešnosti, produktivnosti dela, rentabilnosti poslovanja in nagrajevanje po delu in rezultatih dela. S pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov smo ta načela uzakonili.

Povečan obseg poslovanja in spreminjena organizacijska shema tovarne v letu 1973 je zahtevala tudi spremembo in dopolnitev pravilnika o delitvi OD. Vrsta novoustanovljenih in spremenjenih delovnih mest je bila vrednotena po sistemu analitične ocene delovnih mest. Povečane so bile vrednosti kvalificiranih in visokokvalificiranih delovnih mest, kjer se zahteva 3-letna poklicna šola. S tem so bile odpravljene dotedanje nestimulativne osnove, ki so ravno pri tem kadru povzročale precejšnje fluktuacije. S podobnim namenom in zaradi deficitarnosti poklica smo v preteklem letu vpeljali korekcijski faktor za orodjarje, ki delajo po normi in zanje uvedli poseben sistem nagrajevanja, kar vse naj bi povečalo produktivnost dela v Orodjarni, s čimer bi vsaj delno odpravili ozko grlo za proizvodnjo. Da bi stimulirali večjo produktivnost dela, smo za dela po normi sprostil limit doseganja norme od 140 % na 147 %, vendar pa smo s postavljenimi limiti vezali vodstvene delavce posameznih proizvodnih enot na planirani odstotek doseganja norm, s čimer smo hoteli vskladiti gibanje preseganja norm s planiranimi proporcijami in doseženimi rezultati poslovanja.

II. GIBANJE OSEBNIH DOHODKOV

1. Poprečni OD na zaposlenega

Z gospodarskim načrtom za leto 1973 je bil planiran poprečni osebni dohodek v neto mesečnem znesku 2.100 din na zaposlenega. Po še nedokončenih podatkih smo v letu 1973 dosegli poprečno 2.098 din na zaposlenega in s tem dosegli 100 % planirano poprečje. Medtem ko je bilo v januarju 1973 doseženo poprečje 1.957 din, pa je znašalo decembrsko poprečje že 2.382 din na zaposlenega (vključno z izplačilom 15 % rezervnega sklada OD). Nasprotno letu 1972 je osebni dohodek na zaposlenega porasel na 16,1 %. Porast nominalnega osebnega dohodka je v okviru sprejetimi republiškimi in občinskimi načrti porasta OD za leto 1973, kljub takemu porastu pa je bil še vedno med najnižjimi v okviru občine. Realni osebni dohodek zaposlenega se je zaradi večjega porasta življenjskih stroškov celo znižal za cca 4 %.

Grupiranje delavcev po razponih OD

Vse kaže, da so v letu 1973 — podobno kot v prejšnjih letih — nasta-

li močni strukturalni premiki. Preslojevanja so posledica povišanj OD predvsem najnižjim kvalifikacijam in nekaterih ukrepov v plačni politiki, ki vplivajo tudi na notranjo porazdelitev — prevrednotenje KV in VK delovnih mest v letu 1973. Opazen je prehod celih skupin delavcev iz nižjih razponov v višje, kar nam zlasti kaže modalni razred, t.j. tisti, v katerem se pojavlja največje število delavcev. Medtem ko je bil v letu 1972 modalni razred od 1.401 do 1.600 din, v kategoriji se je uvrstilo 20 % delavcev, opazimo v letu 1973 največjo frekvenco — 24 % v razredu 2.001 do 2.500 din.

V preteklem letu je bil spremenjen tudi sistem osebne ocene delavcev po času, s tem da zbir ocene po posameznih kriterijih ni dal novega obračunskega razreda, temveč je predstavljal % na obračunsko postavko delovnega mesta. Prav tako je bila uvedena novost, da se delavcem, ki delajo v stroki, ki je potrebna za delovno mesto, nad 20 let, ne odbijajo % zaradi manjkajoče izobrazbe.

Obračunske osnove so bile povečane za 14 % v začetku leta, od 1. julija dalje pa za 6,9 % pri nekvificiranih delih in do 2,9 % pri najvišji grupi polkvificiranih del z namenom, da bi pri teh kategorijah delavcev vsaj deloma omilili porast življenjskih stroškov.

Za dela, ki so težka, zdravju škodljiva, umazana, nevarna ipd. smo skupaj z Zavodom za ekološke meritve v Mariboru vrednotili posebne pogoje dela in izdelali nov pravilnik, po katerem smo višino dodatkov izenačili z določili samoupravnega sporazuma. Po tem so dodatki porasli za 100 % in predstavljajo tistim, ki ga prejema od 9 % do 20 % vrednosti delovnega mesta, odvisno od pogojev, pod katerimi se določeno delo opravlja. Dodatki so se ne samo povečali, temveč tudi razširili od 2.225 delavcev na 4.026 delavcev, kar naj bi izkazalo, da 2/3 naših delavcev dela v slabih oz. zdravju škodljivih pogojih dela.

V skladu s spremembami samoupravnega sporazuma smo prav tako povečali dodatek za nočno delo od 40 % na 50 %, dodatek za delo na praznik od 50 % na 100 %, nadomestilo za boleznine za prvih 30 dni bolovanja iz 80 % na 90 %; nagrade upokojenim in pomoč ob smrti pa ne smejo biti manjše od dveh poprečnih mesečnih OD v SRS v preteklem letu.

S pravilnikom o priučenju za dela po normi smo dodatek za priučenje povečali v skladu z določenim minimalnim OD in poprečnim 140 % doseganjem norme, kar naj bi pripomoglo k boljšemu zaslužku v dobi priučenja, obenem pa naj bi bila to stimulacija za čimprejšnjo priučenje.

V sistemu delitve dohodka smo predlagali spremembo samoupravnega sporazuma kovinske in elektroindustrije SRS in sicer s spremembo izračuna rentabilnosti vloženih sredstev in akumulativnosti poslovanja

(FS 1). Smatrali smo, da s to spremembo zmanjšujemo razliko med velikimi podjetji, ki so prizadeta zaradi visokih vloženih sredstev in velikega celotnega dohodka napram manjšim podjetjem. Poleg te zahteve smo predlagali še nekatere manjše korekture. Predlog smo izdelali skupno z APARATI in ISKRA COMMERCEM in s predlogom delno tudi uspeši, saj je izvršni svet SRS te spremembe v decembru 1973 registriral, uporabljajo pa se od 1. julija 1973 dalje.

Poprečni OD na zaposlenega po enotah

Višina doseženega poprečnega OD posamezne enote je v glavnem odraz kvalifikacijske strukture, vsebuje pa redne OD, dodatke, nadomestila in nadurno delo. V navedenih OD pa niso zajeti neindividualizirani OD, ki sicer po finančnih predpisih bremene sklad osebnih dohodkov.

Delo v podaljšanem delovnem času (nadurno delo)

Ob sprejemu gospodarskega načrta za leto 1973 smo z velikim optimizmom postavili plan dela v podaljšanem delovnem času z 218.600 urami, čeprav smo v letu 1972 dosegli 315.507 nadur. V letu 1973 je bilo plačanih 323.008 nadur in s tem prešežen plan za 47,8 %.

Iz navedenega je razvidno, da smo tako v letu 1972 kot v letu 1973 opravili isto število nadur. Na zaposlenega pa smo v poprečju opravili mesečno 4,3 nadure, kar kaže v primerjavi z letom 1972, ko smo opravili 4,5 nadure na zaposlenega, celo tendenco lahkega upadanja.

Opravljenen nadure so nadomestile poprečno mesečno 144,5 delavcev, oziroma drugače — delovni čas zaposlenega se je v poprečju povečal iz 182 na 186,3 ure mesečno.

Trend števila opravljenih nadur po mesecih kaže od aprila upadanje in doseže najnižje število v juliju (zaradi kolektivnih dopustov), nato se začne dvigati zaradi povečanega tempa pri izpolnjevanju plana in doseže vrh v decembru (inventura). Če upoštevamo trende iz predhodnih let, ugotavljamo enaka gibanja, kar vse kaže na sezonski vpliv do nadurnega dela. Opravljenen nadure kažejo tudi na to, da se število nadur s povečanim zaposlovanjem ne zmanjšuje.

Ne glede na to, ali so nadure opravičljive ali ne, negativno vplivajo na poslovne rezultate podjetja, saj stopnja produktivnosti po 8 urah pada in opravljen ni bil enakovreden fizični obseg dela, kar zvišuje lastno ceno proizvodov.

Z.N.

PORTRETI ISKRAŠEV

Jože Demšar, vodja orodjarne iz Iskre v Železnikih se je poglabljal v načrt novega orodja, ko sem prišel k njemu na razgovor.

Jože Demšar

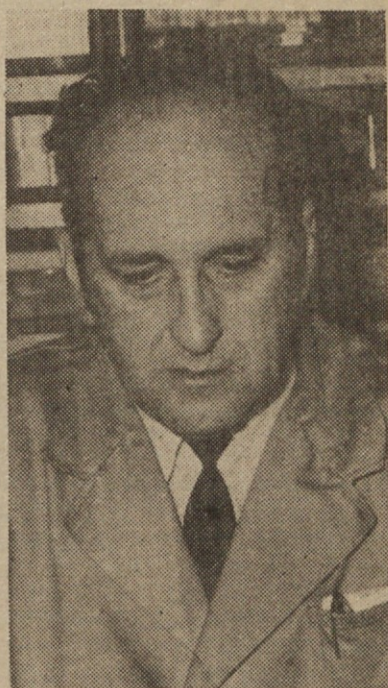
„Tovariš Demšar, te dni ste dobili priznanje za 25-letno zvesto delo v Elektromotorjih. Kako ste začeli?“

„Lepe spomine imam na pionirske čase naše tovarne. Izučil sem se za strojnega ključavničarja in se zaposlil v tovarni NIKO (1962. leta se je priključila Iskri). Seveda so me bili veseli, saj je bilo kvalificiranih delavcev takrat še malo. Delali smo štedilnike. Na različnih strojih sem delal, da mi res ni bilo dolgčas.“

V kratkem sem postal vodja remonta. Ob preselitvi v novo tovarno smo hiteli, kar se je dalo. Popoldne smo po drugi uri dvignili stroj in ga prepeljali v novo tovarno. Zjutraj je moral ob šestih že steči, da ni bilo zastojev v proizvodnji.“

„Kako pa se počutite na delovnem mestu?“

„Kar v redu je. Tu delam s presledkom že 7 let. Seveda so včasih težave, saj imam opraviti z ljudmi in stroji. Pa včasih tudi zaškriplje. Orodjarna se namreč ni razvijala organsko s tovarno, saj

nas je zaposlenih toliko, kakor pred desetimi leti, čeprav je tovarna postala dvakrat večja, potrebe po orodjih pa tudi.“

„S čim se ukvarjate popoldne?“

„Nobenega takega dela nimam, da bi mu lahko rekli konjiček. Delam pa rad. Imam svojo hišo in urejujem, kar je za dom potrebno. Vrt imam rad — tudi sadjarim. Nisem kmet, pač rad brskam po zemlji.“

Mož se je nasmejal in ko sem se poslovil se je spet poglubil v načrt pred seboj. Delo zahteva svoje.

KF

Zahvala F. Koširja kolektivu

Ko odhajam iz kolektiva, v katerem sem deloval skoraj dvanajst let in delil dobro in slabo, je prav, da v slovo povem nekaj besed kolektivu kot celoti.

Bela Krajina in ljudje, ki prebivajo v tem predelu Slovenije, je bila poznana že pred vojno, kakor tudi mnogo let poprej, kot področje, kjer ni bilo nikoli dovolj kruha, kraj, odkoder so se ljudje izseljevali v inozemstvo, da so lahko preživljali sebe in svoje družine.

V tem kraju pa kljub pomanjkanju in bedi, ki je vladala takrat, so živeli ljudje, pripravljeni pomagati drug drugemu. V takem okolju je Bela Krajina pričakala 2. svetovno vojno, v katero se je že v samem začetku vključila kot celota po zaslugi delovanja KP na tem področju.

Vojna vihra je uničila še tisto skromno imetje in vrednost, ki smo jo imeli pred vojno, poleg tega pa je padlo in umrlo v taboriščih prek

1.200 ljudi. Tako smo dočakali tako težko pričakovano svobodo in začeli z obnovo gospodarstva. Že v nekaj letih so bili postavljeni prvi temelji sedanje industrije. Poleg ostalih objektov je tudi Semič dobil tovarno kondenzatorjev pred 22 leti, katera se je iz leta v leto razvijala in dosegla danes že lep obseg. V njej je našlo zaposlitev že približno 1.000 ljudi, vrednost proizvodnje pa uvršča tovarno na 1. mesto v občini.

Za tako hiter razvoj in uspešno rast tovarne gre zahvala vsem zaposlenim, ki so z razumevanjem ves čas delali tako, kot je bilo to v danih momentih potrebno.

Odveč bi bilo govoriti, s kakšnimi težavami smo se srečevali v zadnjih letih, od kadrovskih, finančnih in materialnih, ki so pogosto povzročali nemajhne težave pri rasti proizvodnje. Danes, ko ZP Iskra iz leta v leto viša obseg proizvodnje, ki je znana doma pa tudi v zunanem svetu kot dobro organizirana organizacija, ki izdeluje kvalitetne izdelke, ki je organizacijsko med seboj povezana tako, da je dana možnost za še hitrejši razvoj vsake posamezne tovarne, lahko tudi mi v Semiču smelo gledamo na svojo bodočnost.

Prav bi bilo in moja osebna želja je, da bi Iskra kot v Semiču in Črnomlju, živela z okolico, to je prispevala s svojimi sredstvi k rasti ostalih dejavnosti in s tem posredno pomagala pri dvigu življenjskega standarda v celoti. Prav na tem področju, v pomoči krajevni skupnosti je naš kolektiv vedno našel razumevanje in se iz leta v leto odrekal znatnim sredstvom v te namene.

Tovarna, ki deluje tako, da je tesno povezana s krajem, v katerem živi, ima lahko ljudi kot celoto za seboj in ima možnost še hitrejšega razvoja.

Na kraju želimo, da bi bila rast tovarne še hitrejša kot do sedaj, da bi bili vsi zaposleni enotni v mislih in akcijah, kajti le v enotnosti je moč, katera se odraža v večji in kvalitetnejši proizvodnji. Želim, da bi čimhitreje dosegli zastavljeni cilj in vodili v občini Črnomelj.

Prav je, da izrečem zahvalo za iskreno sodelovanje tudi ostalim institucijam, predvsem ZP, ki je z razumevanjem pomagalo pri razvoju naše tovarne, Ljubljanski banki, ki je vedno bila pripravljena sodelovati s finančnimi sredstvi pri uresničevanju zastavljenih ciljev, tovarišem, zaposlenim na IC, kot v nabavi, tako tudi v prodaji, ki so s svojim vestnim delom odpirali vrata nam doma in v inozemstvu, skratka vsem, ki so živeli in sodelovali z našo tovarno.

Iskrena hvala kolektivu za sodelovanje in za darila, ki sem jih prejel ob odhodu v pokoj.

Franč Košir

AOP in mrežno planiranje

(nadaljevanje s 6. strani)

Dana nam je možnost, da skrajšamo trajanje aktivnosti na kritičnih poteh tako, da dodamo več virov (delavcev, strojev). Ko dosežemo želen datum konca trajanja projekta, dodamo še stroške in tako dobimo celotno analizo projekta za v naprej.

Seveda je v praksi največkrat povsem drugače. Zato analizo projekta med izvajanjem večkrat ponavljamo z novimi podatki. Tako dosežemo, da imamo neposreden pregled nad izvršenimi deli, napoved za naprej in možnost skrajševanja del ter pocenitev projekta.

Tabele, ki jih dobimo, so razdeljene v štiri skupine. V prvi skupini so tabele s časovno analizo, v drugi tabele z analizo virov, v tretji so tabele z analizo stroškov in v četrti skupini tabele z analizo mrežne strukture. Tabele so zelo lične in jih lahko tvorimo na več različnih načinov. Tvorimo jih za več ravni: za vodilne delavce morajo tabele vsebovati le najosnovnejše podatke, za planski oddelek mora biti poudarek na tabelah, ki v razširjeni obliki podajajo dejansko stanje in napoved za naprej, za nosilce posa-

meznih nalog pa tvorimo le tabele, ki neposredno prikazujejo rezultate njihovega dela in naloge, ki jih še čakajo.

Poudaril bi še, da mrežno analizo uporabljamo le za enkratne projekte in za serijsko proizvodnjo enakih proizvodov.

To bi bil kratek opis mrežnega planiranja s pomočjo programskega paketa OPTIMA na računalniku CDC. Upajmo, da bo v prihodnosti tudi v organizacijah združenega dela ZP Iskra zaživelo mrežno planiranje, kot sestavni del pri organizaciji in zasledovanju projektnih nalog ter avtomatski obdelavi podatkov.

Na seji Strokovnega odbora ISKRA CAOP, ki je bila v februarju 1974, je bil imenovan tudi področni delovni team za aplikacijo teoretskih modelov. V Iskra CAOP smo realizirali mrežno analizo, v pripravi pa imamo še programe za statistične raziskave tvorjenje statistik, faktorsko analizo, analizo za eksponencialno napoved, itd. V bodoče bi želeli, da bi bile povezave med organizacijami združenega dela v ZP Iskra še tesnejše, da bi v praksi lažje uveljavili teoretične izsledke.

Jože VELUŠČEK

DRUŠTVO SRS ZA BOJ PROTI RAKU

Star papir v humane namene

Rak je bolezen našega časa. Zaradi nje umre pri nas vsak četrty človek. Toda medicina se danes že uspešno zoperstavlja tej zahrbtni bolezni z najsodobnejšimi izsledki znanosti. Za to pa so potrebna velika sredstva, tako za medicinske naprave, kot za gradnjo bolnišnic. Gotovo želijo tudi občani prispevati svoj majhen pa dragocen delež. Kako?

Društvo SRS za boj proti raku v Ljubljani in Sklad za gradnjo bolnišnice Maribor-Ptuj s sodelovanjem UNIJA PAPIR SERVISOM v Ljubljani in Mariboru že več let uspešno organizirajo zbiranje med občani ter trgovskimi, delovnimi in drugimi organizacijami. Samo v letu 1973 je bilo vplačano za boj proti raku od zbranega papirja 115.000,- din, del sredstev pa je šel v sklad za izgradnjo bolnišnic v Mariboru. To so sicer skromna sredstva, vendar darovana iskreno in plemenito, z željo, da se čim prej uresniči predvidene nabave medicinskih naprav in gradnje ter podpre delo na področju boja proti raku.

Od trgovskih in drugih organizacij Unija papir servis prevzema star papir v korist zgoraj omenjenih humanitarnih organizacij, redno, dnevno ali po dogovoru ob določenem času. Za prevzete količine dobijo darovalci ustrezno priznanico z zahvalo.

Večji problem je zbiranje starega papirja med občani oziroma v gospodinjstvih. Do sedaj je bilo to zbiranje le občasno. Za leto 1974 pa je predviden program rednega zbiranja starega papirja v korist humanitarnih organizacij na področju Slovenije. Čas in kraj prevzemanja bo objavljen v dnevnem časopisu, radiu, televiziji.

Pred akcijami pa bodo občani obveščeni tudi z letaki in posebnimi pismenimi obvestili. Star papir bo prevzemal Unija papir servis s svojimi vozili izpred stanovanjskih stavb.

Drugi važni vir starega papirja so šolske akcije, katere so že tradicionalne. Obseg teh akcij in količina vsakoletnega zbranega papirja sta odvisna od vsakokratnega cilja ali finančnih potreb šole in mladine. Šole z najboljšimi rezultati dobijo poleg denarne protivrednosti tudi denarne ali materialne nagrade.

Slovenski papirni industriji manjkajo znatne količine starega papirja z ozirom na kapacitete in možnosti za predelavo. V letu 1972 so porabile slovenske tovarne 66.000 ton, v letu 1974 pa bodo potrebovale že 92.000 ton starega papirja.

V letu 1973 so bila namreč končana dela in povečane zmogljivosti v skoraj vseh slovenskih papirnicah, kjer rabijo star papir kot sekundarno surovino. V Sloveniji zberemo cca 35.000 ton papirnih odpadkov. V letu 1974 pa računamo na cca 40.000 ton, če bomo intenzivno zbirali. Tako bo še vedno manjkalo cca 52.000 ton, da bi pokrili zmogljivosti slovenske papirne industrije. To manjkajočo količino bodo tovarne sicer poskušile dobiti iz ostalih republik, kjer tudi uporabljajo njihove izdelke, delno pa iz uvoza.

Da bi čim bolj zainteresirali občane za zbiranje starega papirja, bodo tovarne skupno z Unija papir servisom organizirale nagradno zbiranje za zbiralce oziroma občane, ki bodo darovali star papir v mesecih marcu in aprilu 1974. „Sladkogorska“ bo dala družinske pakete Paloma izdelkov, Tovarna lepenke Ceršak — kovčke, izdelane iz svojih izdelkov, Papirnica Količevo — žoge in druge športne rekvizite, Djuro Salaj Krško, Tovarna celuloze in papirja — polletne naročnine za časopis, Tovarna lepenke Prevalje — knjige, Unija papir servis pa kot nagrado enodnevnih avtobusnih izletov za izžrebanih 40 občanov — darovalcev.

Izžreban bo torej vsak deseti kupon, katerega bodo občani privezali ali nalepili na oddani paket starega papirja v zbiralni akciji zbiranja v mesecih marcu in aprilu 1974.

Poudariti pa moramo, da so nagrade in propagando v tej akciji zagotovile tovarne papirja in Unija papir servis in da ti stroški ne bodo bremenili čistega dohodka od papirja, darovanega za humanitarne namene.

Spet očitna premoč smučarjev Iskre

V Mojstrani je bilo v soboto 9. in v nedeljo 10. marca že VII. tekmovanje v veslalomu za prvenstvo Občinskega sindikalnega sveta Kranj, na katerem je nastopilo prek 400 smučark in smučarjev iz delovnih kolektivov in ustanov na področju Kranja. Seveda bi bilo tekmovalcev še precej več, ko bi se tekmovanju odzvali vsi, ki so se predhodno zanj tudi prijavili. To še zlasti velja za mlajše tekmovalce, kjer je bila udeležba, glede na prijave zares skromna, medtem ko so pri ženskah in starejših moških razredih zabeležili le majhen odstotek tistih, ki se kljub prijavi niso pojavili na štartu. To pa je bila tudi hkrati edina slabost letošnjega tekmovanja, saj so se za dobro organizacijo in izvedbo potrudili tako organizacijski odbor ObSS Kranj, pokrovitelj – tovarna Sava Kranj in znani požrtvovalni smučarski delavci v Mojstrani.

Na letošnjem veslalomu je nastopilo tudi močno zastopstvo kranjske Elektromehanike. Tudi za smučarje Iskre velja, naj bi se v bodoče prijavili tisti, ki ima tudi resen namen na tekmovanju nastopiti, saj bi glede na prijave lahko tekmovalo precej več tekmovalcev iz te naše največje tovarne. Dobra pa je bila udeležba tekmovalcev iz Šolskega centra Iskra.

Spričo tolikšnega števila nastopajočih (prijavljenih je bilo okrog 500 tekmovalcev in tekmovalcev) sta bili tudi letos pripravljene dve tekmovalni progi, krajša – Triglav za ženske in starejše razrede moških, daljša – Kepa pa za mlajši ženski in ostale razrede moških. Letos je vse kazalo, da zaradi neugodnih snežnih razmer tega tekmovanja sploh ne bo mogoče izpeljati, vendar se je v zadnjih dneh le naletelo toliko snega, da je Mojstrana spet lahko izkazala gostoljubje kranjskim smučarjem. Progi sta bili dobro pripravljene in lepo speljane tako, da

tudi zadnji tekmovalci niso imeli preveč preglavic med vratici.

Novost letošnjega veslalomu za prvenstvo ObSS Kranj sta bili ločeni ekipni uvrstitvi pri ženskah in pri moških, za kar je občinski sindikalni svet namenil lična prehodna pokala. Le-ta si najboljše ženska in najboljša

če upoštevamo, da je tudi v drugih kolektivih kranjskega območja nekaj zelo solidnih tekmovalcev in tekmovalcev.

Tehnični rezultati:

Na tekmovanjih v soboto, 9. marca so bili doseženi naslednji rezultati: **ženski razred A:** ... 8. Lidija Vovk

zastopnice; **moški razred A:** 1. Milan Nadišar 46,85; 2. Stanko Sova 48,91; 3. Miran Plešec 49,20; 4. Drago Terlikar 49,61; ... 8. Bojan Plešec 52,10; ... 10. Davorin Dolar 53,41; ... 12. Jože Jurjevčič; 13. Janez Gosar; ... 16. Jože Šajnič; ... 20. Stane Černilec; 21. Borut Pičulin; ... 27. Tomo Toman; ... 29. Janez Dobravec; ... 35. Jože Šilbar; ... 47. Marjan Kramar; ... 49. Stane Vidic; ... 52. Bojan Kajzer; ...

moški razred E: ... 5. Zdene Mačefat (ŠC Iskra) 36,08; ... 9. Franc Bajželj 37,07; 11. Stane Golob 38,03; 12. Vladimir Penes; 13. – 14. Ciril Omahen in Božo Bašelj (ŠC Iskra); 15. Peter Krizaj; ... 17. Alojz Košenina (ŠC Iskra); ... 19. – 20. Anton Črnilec (Central) in Srečko Paul (Iskra); ... 32. Zvone Mastnak; ... 34. Štefko Vidic; 35. Anton Štrukelj; ... **moški razred G:** ... 3. Avgust Smole 44,02; ... 7. Gabrijel Perko 45,05; ... 10. Vinko Giacomeli; v nedeljo 10. marca: **moški razred C:** ... 3. Peter Starc 46,63; ... 6. Roman Pikec 48,10; 7. Janez Ankele 48,30; ... 17. Rajko Kriznar; 20. Ivan

Kejzar; 21. Janez Gabron; ... 24. Lovro Dagarin; ... 34. Emil Sekne; ... 38. Janez Arh; ... 40. Andrej Nunar; ... 46. Peter Oman; ... 62. Tone Pogačnik; diskvalificiran Peter Leban, odstopil Milan Čelik; **moški razred F:** 1. Ivan Stružnik (ŠC Iskra) 34,4; 2. Vinko Šarabon 34,8; ... 7. Franc Mokorel 40,2; 8. Janko Rupar 40,6; ... 15. Milan Visočnik (ŠC Iskra); ... **moški razred B:** 1. Tomaž Jamnik 31,00; 2. Brane Jaklič 31,8; ... 7. Stane Pogačnik 35,7; ... 9. Anton Govekar 36,2; 10. Milan Koblar 36,4; ... 13. Franc Košnik; ... 18. Jože Šparovec; ... 20. Sašo Rakar; 28. – 29. Janez Česen (Creina) in Janez Zeni (Iskra ŠC); ... 42. Milan Bašelj; 43. Jože Frantar; 44. Janez Grimšičar; **moški razred B:** ... 5. Marjan Drinovec 45,58; ... 11. Rudi Sušnik; ... 20. Ljubo Meglič; ... 24. Milan Šenk; 25. Jure Zupan; ... 28. Boris Lebar; ... Vlado Ahačič; ... 35. Jure Mohorčič; ... 38. Franc Peternelj; 39. Janez Brilly; ... 49. Boris Suhadolnik; 50. Franc Robežnik; ... 61. Rajko Rozman; 62. Jože Berce; ... diskvalificiran Tomislav Primožič, odstopil Alojz Tomše; **ženski razred B:** ... 2. Avrelja Prelovšek 50,47; ... 6. Darinka Bohinc 59,77; ... 8. Angelca Jaklič 1:04,84; ... diskvalificirana Mira Krampelj; **ženski razred C:** ... 2. Anica Finžgar 42,5; ... 7. Marta Tabar 51,6; ... 9. Meta Šparovec 52,2; ... **Ekipno moški:** 1. Iskra Elektromehanika (Nadišar, Sova, M. Drinovec, Peternelj, Starc, Pikec, Jamnik, Jaklič) 5:53,62; Elektro Kranj 6:24,76; 3. Elektromehanika II (Plešec, Eržen, Andolšek, Kramar, Slivnik, Hladnik, Štefe, Premrov) 6:30,31; ... **ženske ekipno:** 1. Elektromehanika (Oman, Prelovšek, Finžgar) 2:50,73; 2. Elektromehanika II (Vovk, Bohinc, Tabar) 3:05,27; 3. Tekstilindus 4:25,65. – C –

Premoč Iskrašev

Niti pred tekmovanjem, niti po njem ni bilo mogoče spraviti vseh članov zmagovalnih ekip Elektromehanike pred fotografsko kamero, zato je na sliki le del tistih tekmovalcev, ki so 'krivi' tako solidne zmage Iskre.

moška ekipa po treh zaporednih, ali petih nezaporednih zmagah priporita v trajno last. Poleg diplom, spominskih kolajn in dveh prehodnih pokalov so najboljšim namenili lepe praktične nagrade, katere so darovala kranjska podjetja.

Kot rečeno – letošnji VII. veslalom ObSS Kranj v Mojstrani je odlično uspel, popoln uspeh pa so si priborili tekmovalci iz kranjske Elektromehanike. Tako sta ženski ekipi zasedli 1. in 2. mesto, moški ekipi Elektromehanike pa 1. in 3. mesto, kar je nedvomno izredno lep uspeh,

1:13,90; ... 11. Marija Oman 1:17,76; ... 14. Marjetka Jocič 1:25,16; **ženski razred D:** Iskra-Elektromehanika tu ni imela nobene

58. Franci Zor; ... 60. Boris Kopač; ... 69. Marjan Čarman; ... 73. Stane Bešter; diskvalificiran Jurij Vojvoda, odstopil Florjan Resman;

Spominski pohod na Stol

Za Planinsko sekcijo ISKRA Elektromehanike prvi korak – Zaradi močnega snežnega meteža je bila osrednja proslava pri Valvazorjevem domu.

Tudi letošnji spominski pohod na Stol smo z našo udeležbo počastili planinci ISKRE Elektromehanike, ki je bil za nas še posebno pomemben, saj smo istočasno proslavljali tudi prvi korak naše Planinske sekcije. Že ob 4. uri zjutraj smo se skupaj s planinci PD Kranj odpravili izpred hotela Creina. Od Završnice proti Valvazorjevi koči smo jo mahili v dolgi koloni pod lepim in čistim zvezdnatim nebom, seveda peš. Vzdušje je bilo na višku, toda ne čisto planinsko, saj je tiha kolona dajala pravi videz partizanske čete. Stezo so nam osvetljevale redke svetilke, ki smo jih imeli pred seboj, cepini in smučarske palice so se z udarci ob kamnita tla oglašali kot nekakšno rožljanje orožja, poki petard pa so dajali svojstveno obeležje. Tako smo ob prvem svitu prispeli do Valvazorjevega doma, kjer se je kar trlo planincev.

Po kratkem postanku smo pot nadaljevali proti vrhu že ob dnevni svetlobi. Pogledi proti vrhu so oznanjali rekordno število udeležencev pohoda, vrh sam pa ni obetal nič dobrega, saj je bilo videti, da se snežni metež in veter bliskovito stopnjujeta. Zaradi silnega vetra je bil organizator s člani GRS prisiljen kolono obrniti nazaj zaradi nevarnosti ozebljenj. Najbolj pogumni in prekaljeni ter dobro opremljeni so pot nadaljevali, ki je bila od grebena naprej zelo težavna.

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem v obratu ERO kranjske Elektromehanike se najtopleje zahvaljujem za prekrasno darilo in iskrene želje ob mojem odhodu v pokoj.

Angela Hvasti

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta

MATIJE BURGARJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem v obratu TEA tovarne „Elektromehanika“ Kranj za izraze sožalja, podarjen venec, finančno pomoč ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Hčerka Tončka Marušič z mamo

Veter je bil namreč tako močan, s seboj je nosil poleg snega tudi kosce ledu in kamenja, da bi človeka prav lahko premaknil v nepravo smer, zato smo napredovali zelo počasi, prižeti ob tla in nadaljevali pot le, ko so sunki vetra popustili.

Vrh oziroma Prešernovo kočo je zato doseglo le malo udeležencev pohoda. To je bil vzrok, da je bila osrednja proslava pri Valvazorjevem domu. Poleg jeseniške godbe na pihala so na proslavi zdelovali še Franc Konobelj-Slovenko, Uroš Zupančič ter ing. Pavel Šegula kot predstavnik planinske zveze Slovenije. Poudarili so, da je tradicionalni pohod na Stol pomembna manifestacija, ki je iz leta v leto masovnejši. Pomembna predvsem zaradi stika z naravo in gibanja v gorskem svetu, ki je zdravo in krepi moč, ki je zdravo in krepi ljubezen do domovine.

LP

SINDIKALNO MOŠTVENO ŠAHOVSKO PRVENSTVO LJUBLJANE

Dve zmagi in poraz

V 5. kolu letošnjega sindikalnega moštvenega šahovskega prvenstva Ljubljane, ki so ga odigrali v četrtek, 7. marca popoldne, sta prva in druga ekipa Iskre spet zabeležili visoki zmagi nad svojima nasprotnikoma, tretji ekipi Iskre pa to pot ni uspelo ponoviti uspeha iz prejšnjega kola.

Prva Iskrina ekipa je v tem kolu imela za nasprotnika ekipo Prometnega inštituta, katerega je prepričljivo premagala z rezultatom 4 in pol: 1 in pol. Pri tem so zmagali naslednji Iskrini šahisti: Pavle Sešek, Dane Černe, Vito Šoukal in Janez Kumše, remiziral je Bogdan Brezigar, partijo pa izgubil Zivojin Andreič. Ekipa Iskril je s tem v petih kolih nabrala 17 točk in prevzela vodstvo na lestvici 3. lige. V šestem

kolu bo ekipa Iskre igrala z ekipo Kartonažne tovarne.

Druga Iskrina ekipa se je v prejšnjem kolu borila zoper ekipo Karla Jeraja (Slepi). Tudi v tej ligi so naši šahisti dosegli visoko zmago 5:1 s tem, da so tu zmagali naslednji tekmovalci: Drago Škrbinc, Anton Jerina, Janez Grčar, Marjan Mrak in Janez Oblak, Stane Furlan pa se dvoboja ni udeležil in tako je ekipa Iskre II to partijo morala predati brez boja. Ekipa Iskra II po petem kolu zaseda drugo mesto s skupno 19 točkami, v naslednjem kolu pa bo igrala proti ekipi tovarne Kolinska.

Tretja Iskrina ekipa je to pot imela manj sreče, saj je z rezultatom 3 in pol: 2 in pol izgubila srečanje z ekipo Avtoobnove. V tem dvoboju sta zmagala Jože Špende in Marko Jegli, remiziral je Lado Dekleva, izgubili pa so Stane Cimerman, Marjan Kovač in Lado Anžur. V dosedanjem tekmovanju je ta naša ekipa nabrala 16 točk in se je uvrstila na 4. mesto. V naslednjem, šestem kolu bo Iskra III igrala z ekipo Ljubljanske banke. –ko–

Zmagovalec moškega F razreda je bil Ivan Stružnik, ŠC Iskra (v sredi), drugi pa je bil v končni razvrstitvi tega razreda Vinko Šarabon, Iskra Kranj (desno)

V ženskem razredu B se je to pot Avrelja Prelovšek, Iskra Kranj morala zadovoljiti z drugim mestom (na levi).

Izlet na Nanos

Planinsko društvo Iskre prireja 23. marca, t. l. enodnevni izlet na Nanos. Udeleženci se bodo peljali z rednim avtobusom ob 6.00 z avtobusne postaje do Razdrtega, nato pa se napotili čez Nanos do Predjame, odkoder bo povratek v Ljubljano.

Izlet je primeren za vse.

Prijave sprejema: Planinsko društvo Iskra, Ljubljana, Trg Prekomorskih brigad 1, tel. 57-969.

Vodja izleta bo: Milivoj Žmitek iz IRI, tel.: 20-341, int. 264.

Cena izleta za člane 20,00 din, za nečlane 40,00 din.

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko – Urejuje uredniški odbor – Glavni urednik: Igor Slavec, odgovorni urednik: Janez Šilc – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 2333 – Tisk: združeno podjetje LJUDSKA PRAVICA – LJUBLJANSKI DNEVNIK, Ljubljana

Tekmovanje v namiznem tenisu

Komisija za šport in rekreacijo v letošnjem letu 1974 organizira tudi tekmovanje v namiznem tenisu med sindikalnimi odbori podjetja. Tekmovanje bo potekalo po liga sistemu. Število ekip za posamezni sindikalni odbor je neomejeno. Tekmuje se po pravilih N.T.Z. Slovenije. Ekipa šteje 3 tekmovalce, za eno ekipo je lahko prijavljenih večje število tekmovalcev. V vsaki tekmi se igra na pet dobljenih iger. Igra se na dva dobljena seta.

Prijave sprejema tov. Stane Pogačnik tel. 23-66 do petka 29.3.1974. Prvo kolo tekmovanja pa bo v torek, 2.4.1974 ob 16. uri v mali dvorani TVD Partizan – Strazišče.